

Україна:

події,
факти,
коментарі

2010 № 16

Україна: події, факти, коментарі

Інформаційно-аналітичний журнал

Для керівників та працівників інформаційних структур на місцях

Засновник

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Головний редактор

О. Онищенко, академік НАН України

Редакційна колегія

В. Горвий, заступник головного редактора

Л. Чуприна, заввідділу оперативної інформації

Т. Гранчак, заввідділу політологічного аналізу

Н. Вітушко, заввідділу електронних технологій обробки інформації

Т. Дубас, заввідділу синтезу соціокультурних мережевих ресурсів

Комп'ютерний дизайн Г. Булахова

Видається з 01.01.1998 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Виходить двічі на місяць

Матеріали друкуються українською та російською мовами

Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти

Передрук – тільки з дозволу редакції

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

ЗМІСТ

Коротко про головне

Офіційний візит Президента України В. Януковича до Федеративної Республіки Німеччина	4
Зміни до закону про місцеві вибори.	10

Аналітика

Ю. Половинчак, канд. іст. наук, старш. наук. співроб. Інвестиційний клімат: очікуючи потепління.	11
О. Климентів Страда-2010 в Україні: будем с хлебом!.	19
Ю. Якименко Президент и меджлис крымских татар: диалог не состоялся.	26

Партійна позиція

О. Ворошилов БЮТ на старті нового політичного сезону.	33
С. Горова	

Актуальна прес-конференція

Місцеві вибори: чи готовий виборець?	41
«Ашманов и партнеры-Украина» начинает работу.	44

<u>Коментарі спеціалістів на звернення громадян.</u>	46
---	----

Проблеми інформатизації

Матеріали до Міжнародної конференції «Еволюція структури і функцій бібліотекознавства під впливом сучасних інформаційних технологій» (Київ, 5–6 жовтня 2010 р.)

В. Пальчук

Регіональні бібліотечні заклади і місцеві органи влади:
результати співробітництва. 53

До уваги держслужбовця

Т. В. Добко, С. М. Горбань

Світова економічна криза і Україна. Шляхи подолання.
Бібліографія 2008-2010 рр.. 63

Офіційний візит Президента України В. Януковича до Федеративної Республіки Німеччина

30 серпня Президент України В. Янукович здійснив офіційний візит до Федеративної Республіки Німеччина. Під час одноденного візиту глави держави до ФРН відбулися зустрічі В. Януковича з федеральним канцлером Німеччини А. Меркель, з федеральним президентом Німеччини К. Вульффом, віце-канцлером, федеральним міністром закордонних справ Г. Вестервелле.

Також графіком було передбачено відвідини Президентом України Національного меморіального комплексу Німеччини «Нова варта», зустріч глави Української держави з представниками німецьких політичних, ділових кіл та ЗМІ.

У Берліні відбулася офіційна церемонія зустрічі Президента України В. Януковича з Федеральним канцлером Німеччини А. Меркель. Після представлення членів делегацій обох країн військовий оркестр виконав гімни двох країн, лідери держав оглянули стрій воїнів Почесної варти.

Після завершення офіційної церемонії у будинку відомства федерального канцлера ФРН розпочався робочий ланч В. Януковича та А. Меркель. Після завершення зустрічі на спільній прес-конференції з федеральним канцлером Німеччини А. Меркель Президент України В. Янукович заявив, що Україна розглядає Німеччину як свого стратегічного партнера у Європейському Союзі. «Ми відкриваємо новий етап у відносинах між Україною та Німеччиною, який ґрунтуватиметься на чіткій реалізації тих домовленостей, які ми будемо мати по всіх рівнях та напрямках нашої співпраці», – сказав глава держави. Він висловив упевненість, що ФРН є тим стратегічним партнером в ЄС, з яким наша держава може обговорювати та спільно вирішувати ряд взаємовигідних питань.

Особливу увагу під час зустрічі В. Янукович приділив темі енергетичної безпеки та розвитку української ГТС. «Це дуже важливе питання, дискусія з якого повинна бути відкритою, прозорою, і, безумовно, ми повинні знайти ті рішення, що унеможливлять на майбутнє питання нестабільності в постачанні газу в Європу. Для нас це принципово», – наголосив Президент.

Глава держави підкреслив, що Україна є і буде надійним партнером Росії – як власника газу, та країн ЄС – як його користувачів. «Німеччину, крім того, ми бачимо як партнера в майбутній реконструкції української ГТС. І таку пропозицію я сьогодні вніс», – зазначив В. Янукович.

Відповідаючи на запитання щодо модернізації української ГТС, глава держави сказав: «Я впевнений, що Європейський Союз та Німеччина як один із його лідерів зацікавлені в участі в цьому проекті, щоб у подальшому мати реальний контроль і вплив на використання цієї ГТС, що в минулому давала Європі не дуже добрі приклади. Такого більше не буде».

За словами В. Януковича, сторони досягли домовленості, що українська ГТС слугуватиме як постачальнику газу – Росії, так і його споживачам – Європі. «А Європа буде прагнути, щоб ця система була дійсно технічно готова, і щоб тут не було жодної політики. Тут є тільки економічні й соціальні інтереси», – підкреслив Президент.

Президент, крім того, наголосив під час зустрічі, що інтеграція в ЄС є стратегічним напрямом для України, і сьогодні ми – на порозі прийняття дуже важливих рішень. Ідеться насамперед про підписання Угоди про асоціацію, робота над якою на сьогодні успішно ведеться у співпраці з Євросоюзом. «Я сподіваюся, що це рішення буде прийнято найближчим часом», – підкреслив В. Янукович.

Президент України звернув увагу на важливість відображення в майбутній угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом перспективи членства нашої держави в ЄС. «Дуже важливо, щоб у новій Угоді про асоціацію була відображена перспектива України щодо членства в Євросоюзі. Ця позиція вкрай необхідна українському народові, який має таку мету й прагне робити все, щоб зайняти повноправне місце в спільній європейській великій сім'ї», – наголосив глава держави.

Водночас, зазначив Президент, наші європейські партнери повинні знати, що євроінтеграція не є для України самоціллю. Ми усвідомлюємо, що для досягнення цієї мети нашої державі потрібно ще багато чого зробити. У цьому контексті В. Янукович нагадав, що сьогодні в Україні тривають процеси з наближення національного законодавства до європейського. Також відбувається процес скорочення обтяжливої дозвільної системи. «Все це приводиться у відповідність до європейських стандартів», – підкреслив глава держави. «Процес євроінтеграції йде, і дуже важливо, щоб український народ відчував це у вигляді покращення життя. І ми це робитимемо обов'язково», – резюмував Президент.

Ще одним актуальним на сьогодні питанням у відносинах України з ЄС глава держави назвав тему безвізового режиму. «Я вважаю, що це питання вже найближчого майбутнього. Воно перспективне. Ми рухаємося крок за кроком у цьому напрямі», – зазначив він. Президент також повідомив про намір підписання угоди між Міністерствами внутрішніх справ України та Німеччини, яка дасть можливість якісно покращити процес підготовки ряду документів, більш ефективно боротися з корупцією та злочинністю на територіях обох держав. «Це дуже корисна угода, яку також буде покладено в основу прийняття рішення про безвізовий режим», – наголосив В. Янукович.

Сторони також торкнулися теми відносин України з НАТО. У цьому контексті Президент відзначив важливість прийняття нової концепції Альянсу щодо взаємин з позаблоковими країнами. «Дуже важливо, щоб такі позаблокові держави, як Україна, знайшли своє місце у створенні безпекової європейської системи», – зауважив він.

Говорячи про відносини України та Німеччини, глава держави зазначив, що сьогодні вони будуть ефективно розвиватися. Він звернув окрему увагу на важливість ширшого залучення в Україну німецьких інвестицій, і не лише у інфраструктурні проекти з підготовки до проведення фінальної частини футбольного Євро-2012, але й в інші галузі економіки.

За словами В. Януковича, під час зустрічі він також порушив питання підготовки до проведення в Україні міжнародної конференції з чорнобильської тематики до 25-річчя з дня аварії на ЧАЕС. «Ми пропонуємо всім нашим донорам взяти участь у цій міжнародній конференції», – сказав він. Президент підкреслив, що йдеться про підбиття певних підсумків, зокрема щодо кроків, реалізованих міжнародною спільнотою, із подолання наслідків аварії на ЧАЕС, а також про таку тему, як запобігання подібним загрозам та недопущення таких катастроф у майбутньому.

«Ми також хочемо, щоб ця конференція містила такий напрям, як нерозповсюдження ядерних матеріалів у світі. Це – українська ініціатива. Я сподіваюся, ми ближчим часом матимемо діалог із цього питання», – сказав Президент України, додавши, що проведення конференції заплановано на квітень 2011 р.

Зі своєї сторони федеральний канцлер Німеччини висловила переконання, що сьогодні відносини між нашими країнами «перебувають на хорошому, солідному фундаменті». «Ми маємо ще багато можливостей інтенсифікувати наші взаємини», – сказала А. Меркель, додавши, що Німеччина зацікавлена у продовженні демократичних процесів щодо розвитку свободи слова в Україні.

А. Меркель також відзначила можливості підвищення ефективності економічної співпраці України та ФРН. Вона, зокрема, нагадала, що восени в Україні буде проведено форум з енергетичних питань, який відіграватиме важливу роль у контексті енергетичної політики. За її словами, ітиметься зокрема про те, яку допомогу може надати Німеччина в реструктуризації українського газового ринку.

Крім того, за словами А. Меркель, говорячи про питання зовнішньої політики, сторони відзначили ту позитивну роль, яку може відіграти Україна в процесі врегулювання придністровського конфлікту. «Ми визнаємо шлях України щодо кооперації з НАТО, – також сказала А. Меркель. – Це дуже прагматична дорога».

Загалом, переконана федеральний канцлер Німеччини, нинішній візит глави Української держави до ФРН, безумовно, працює на покращення наших контактів. Вона, крім того, звернула увагу на зацікавленість німецької сторо-

ни в участі у реалізації проектів з розвитку інфраструктури, пов'язаних з підготовкою до Євро-2012.

Також у Берліні відбулася зустріч Президента України В. Януковича з федеральним президентом Німеччини К. Вульффом. Під час бесіди, яка мала дружній та відвертий характер, глави держав обговорили широке коло питань двосторонньої співпраці, європейської політики, а також планів України щодо проведення реформ і зміцнення демократії.

Президент України запевнив, що приділяє достатньо уваги, щоб демократичні процеси в Україні й надалі набирали обертів. Зокрема, говорячи про хід підготовки до місцевих виборів в Україні, В. Янукович наголосив, що це буде перший іспит для нової влади. «Я, як ніхто інший, зацікавлений, щоб ці вибори відбулися прозоро й демократично», – підкреслив глава держави.

К. Вульфф у свою чергу зазначив, що в Німеччині «дуже багато симпатії до України, багато інтересу до реформ, які здійснюються у вашій країні».

«Наші держави мають співпрацювати у XXI столітті, – наголосив федеральний президент Німеччини. – Бачу своє завдання у поглибленні і зміцненні такої співпраці».

Під час візиту до Берліна Президент України В. Янукович також провів зустріч з віце-канцлером, федеральним міністром закордонних справ Німеччини Г. Вестервелле.

На початку розмови Г. Вестервелле відзначив, що Федеральний канцлер А. Меркель уже повідомила йому про успішність проведених українсько-німецьких переговорів. Зі своєї сторони, глава Української держави висловив задоволення ходом свого візиту до ФРН та атмосферою усіх проведених зустрічей. Президент України відзначив, що практично всі питання, які обговорювалися, знаходять практичне підтвердження. «Головне – спільне бажання розпочати новий конструктивний прогресивний етап у відносинах із Німеччиною. Для цього є всі підстави», – сказав Президент. «З багатьох питань ми є союзниками й однодумцями», – зазначив В. Янукович.

Говорячи про двосторонню співпрацю України та Німеччини, Г. Вестервелле, зокрема, позитивно відзначив спільну підготовку до проведення в Україні восени цього року конференції з енергетичних питань.

Він наголосив, що Німеччина зацікавлена в такому партнері, як Україна. «Ми уважно стежимо за подіями у вашій державі», – підкреслив Г. Вестервелле. Віце-канцлер висловився за важливість розширення співпраці між нашими державами, активізацію взаємин не лише в економічній сфері, але й в культурній, науковій, освітній площинах. Він, крім того, відзначив, що дуже цінує свою співпрацю з керівником українського МЗС.

У Берліні Президент України В. Янукович провів зустріч із представниками ділових кіл Німеччини. Звертаючись до присутніх, глава держави наголосив, що більшість з них уже не перший рік працює в Україні, відтак добре обізнає з поточною ситуацією в нашій державі. Зокрема і щодо негативного впливу

світової фінансової кризи та непрофесійного урядування наших попередників на українську економіку й діловий клімат в Україні. «Я впевнений, що діловий клімат в Україні треба значно покращувати», – наголосив В. Янукович.

Президент підкреслив, що нова українська влада має на меті виправлення існуючої ситуації, реформування та модернізацію економіки. Він висловив переконання, що цей процес дає й нові шанси для німецьких інвесторів.

У своєму виступі В. Янукович зауважив, що за час перебування при владі його команди вдалося забезпечити демократичний порядок, зупинити політичний популізм і дезорганізацію влади. У країні поступово зростають промислове виробництво та ділова активність, оздоровлюється фінансовий сектор, збільшується кількість робочих місць. «Зобов'язання перед МВФ на 100 % виконуються й перевиконуються», – сказав глава держави.

«Ми добре з вами знаємо, що Україна майже двадцять років не реформована і 19 років йшли розмови про реформи, ішла боротьба за владу, сутички, з'ясування стосунків. Сьогодні Україні потрібно дуже швидко реформуватися заради майбутнього», – наголосив Президент. Як перший крок на шляху стабілізації ситуації, констатував В. Янукович, було значно скорочено дефіцит державного бюджету. Водночас, за його словами, посилено контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів.

Нагальним завданням, як підкреслив глава держави, є реформування податкової системи та якнайшвидше прийняття нового Податкового кодексу. Президент повідомив, що у проекті Податкового кодексу, що нині за результатами всенародного обговорення доопрацьовується урядом, будуть встановлені чіткі, прозорі правила взаємовідносин держави й бізнесу.

В. Янукович висловив переконання, що всі поправки і пропозиції, які сьогодні аналізуються експертами, після громадського обговорення будуть винесені на чергову сесію парламенту. «Переконаний, що Податковий кодекс буде прийнятий», – сказав глава держави, відзначивши, що він передбачатиме створення таких умов, щоб справляння податків не стримувало розвиток підприємництва. Зокрема, щоб своєчасно відшкодовувався з бюджету податок на додану вартість. «Для вирішення проблеми вже накопиченої бюджетної заборгованості з ПДВ ми розробили та почали впроваджувати механізм поетапного повернення такої заборгованості», – наголосив Президент.

За його словами, уже цього року на законодавчому рівні будуть запроваджені додаткові заходи, що сприятимуть захисту кредиторів та інвесторів. Значну увагу буде приділено активізації інвестиційної політики та покращенню підприємницького клімату. «Ми рішуче налаштовані в разі скоротити кількість існуючих дозволів і ліцензій, істотно зменшити кількість контролюючих органів», – зазначив В. Янукович.

Президент висловив переконання, що для покращення бізнес-клімату необхідно вжити додаткові заходи, у тому числі й на законодавчому рівні, спрямовані на захист прав власності.

Крім того, за словами глави держави, буде спрощено процес реєстрації інвестицій та розроблено механізм стимулювання їх залучення для розвитку тих сфер, які будуть визначені як пріоритетні для модернізації країни. Серед них В. Янукович назвав не лише ключові галузі економіки – паливно-енергетичний комплекс, транспортну галузь, сільське господарство, – а й проекти з оновлення інфраструктури, інноваційну сферу, надання соціальних послуг тощо.

Безперечно, підкреслив Президент, привабливими для інвесторів є проекти, пов'язані з підготовкою до проведення в Україні у 2012 р. фінальної частини чемпіонату Європи з футболу. Глава держави наголосив: Україна потребує іноземних, зокрема німецьких, інвестицій, та запевнив присутніх, що «ми зробимо все для того, щоб інвестор почувався в Україні комфортно».

Президент звернув увагу, що сьогодні в кожному регіоні України йде напрацювання програм регіонального розвитку, що орієнтовані на створення сприятливого інвестиційного клімату, розвиток сучасних конкурентних виробництв, участь регіонів у транснаціональних програмах. У першу чергу, ідеться про залучення інвестицій, пов'язаних з освоєнням нових технологій та створенням нових виробництв. «Тож запрошую вас більш уважно вивчити потенціал і можливості українських регіонів», – сказав В. Янукович.

Президент особливо підкреслив: мета українських економічних реформ дуже амбітна. Так, за його словами, у планах України – поліпшити своє місце у рейтингу бізнес-клімату не менше ніж на 40 позицій, а в рейтингу конкурентоспроможності світових економік – на 10 позицій.

Масштабну програму економічних реформ, на переконання В. Януковича, неможливо реалізувати без одночасного реформування політичної системи, без здійснення рішучих кроків щодо боротьби з корупцією та без підвищення прозорості в діяльності владних інститутів.

Крім того, Президент підкреслив, що з приходом до влади його політичної команди в Україні нарешті почалася реальна боротьба з корупцією. Ледь не щоденно з'являється інформація про затримання високо посадовців корупціонерів. В. Янукович зазначив, що це – добра новина. Вона означає, що «влада почала карати за корупцію та очищуватися від корупційної «піни», успадкованої від попередніх можновладців, руки яких, як кажуть, нічого не крали». За його словами, цьому значною мірою сприятиме нещодавно прийнятий парламентом новий закон про судоустрій і статус суддів. Його імплементація стане серйозним кроком у подоланні корупції в суддівській системі та забезпеченні в Україні справедливого правосуддя.

В. Янукович також зауважив у своєму виступі, що особливо сприятливі умови для ведення бізнесу відкриваються у зв'язку з процесом адаптації українського законодавства до стандартів ЄС. Для України євроінтеграція є не лише зовнішньополітичним пріоритетом, але й цивілізаційним вибором, підкреслив Президент. За його словами, Україна розраховує на завершення вже найближчим часом переговорів щодо укладення Угоди про асоціацію,

створення поглибленої зони вільної торгівлі та започаткування безвізового режиму між Україною і ЄС. При цьому він висловив переконання, що лише успіхи України як зростаючої економіки та молоді демократії можуть надати її діалогу з ЄС нову динаміку. «Сьогодні тільки демонстрація реальних справ у сфері євроінтеграції та реформ допоможе подолати існуючі в ЄС стереотипи щодо України. Таку мету поставила перед собою моя команда, і на її реалізацію вона спрямовує всі свої дії», – заявив глава держави.

Коментуючи офіційний візит Президента України В. Януковича до Німеччини, політолог М. Погребинський зазначив, що «головною метою візиту було переконати німців, що їхнім інвестиціям в Україні буде комфортно. Зі сторони В. Януковича тут немає ніякої політики, лише економіка».

Водночас, на переконання німецького політолога А. Рапа, у Німеччині від В. Януковича чекали й політичних заяв. «Німеччина хоче зрозуміти, в якому напрямі рухається Україна. На Заході є враження, що Україна активно інтегрується в євразійський простір, відсунувши європерспективи на другий план. Важливо, щоб В. Янукович чітко пояснив, що він просто відкорегував антиросійський курс В. Ющенка, але на інтеграцію з Росією не іде, залишаючи пріоритетом рух у Євросоюз».

Під час візиту до Берліна глава Української держави ще раз недвозначно заявив про незмінність євроінтеграційного курсу України й прокоментував ті зміни, що відбуваються у державі. Що ж до економічної складової, то переконливість наведених українським Президентом аргументів покаже час й результативність спільних українсько-німецьких проєктів (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>), Сьогодні (www.segodnya.ua). – 2010. – 30.08*).

Зміни до закону про місцеві вибори

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» (щодо забезпечення прозорості та демократичності місцевих виборів).

Закон знімає обмеження щодо можливості участі у місцевих виборах місцевих організацій політичних партій, зареєстрованих пізніше ніж за 365 днів до дня виборів, та надає можливість усім місцевим організаціям політичних партій висувати своїх кандидатів.

Також Закон змінює принцип формування складу територіальних виборчих комісій. Зокрема, збільшується склад територіальних виборчих комісій до 18 осіб та надається право подавати кандидатури для формування територіальних виборчих комісій не лише місцевим організаціям політичних партій,

представлених у Верховній Раді України поточного скликання, а всім місцевим організаціям політичних партій, що зареєстровані в Україні.

Відповідно до Закону, до складу територіальних виборчих комісій входять 15 осіб від місцевих організацій політичних партій, які представлені у Верховній Раді України поточного скликання, а також три особи з числа кандидатур, поданих місцевими організаціями політичних партій, які визначатимуться шляхом жеребкування.

Крім того, Законом вносяться необхідні зміни технічного характеру до чинного Закону.

Закон ухвалено із доповненнями.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 7043-1 (*Офіційний веб-сайт Верховної Ради України (<http://www.pravda.com.ua>)* – 2010. – 30.08).

Аналітика

Ю. Половинчак, канд. іст. наук,
старш. наук. співроб.

Інвестиційний клімат: очікуючи потепління

Економічне зростання, на яке оптимістично продовжує розраховувати українська влада, потребує значних фінансових вливань, тож не дивно, що інвестиційна привабливість країни – серед урядових пріоритетів.

Характерною рисою нинішньої інвестиційної політики є те, що Мінекономіки покладає основні надії на представників іноземного капіталу: за прогнозами урядових економістів, у 2010 р. Україна розраховує залучити, крім коштів Міжнародного валютного фонду, ще 3,9 млрд дол. інвестицій. За словами першого заступника міністра економіки А. Максюті, ідеться як про системні позики, так і кредити на реалізацію інфраструктурних проєктів. Як повідомив чиновник, тривають переговори про залучення коштів на реалізацію програм реабілітації гідроелектростанцій, будівництва залізниць, ліній електропередачі, енергоефективності та інших програм, зокрема, пов'язаних з житлово-комунальним господарством і будівництвом доріг. У Мінекономіки очікують, що західні інвестори можуть створити в Україні підприємства, що випускатимуть високотехнологічну продукцію, що, у свою чергу, дасть можливість підвищити конкурентоспроможність вітчизняної економіки.

Тож уряд має намір створити систему для кардинального підвищення якості підготовки інвестиційних проєктів. «Створення сприятливого інвестиційного клімату є надзвичайно важливим для нас, і Президент України поставив перед урядом чіткі завдання, тому необхідно прискорити їх виконання», – заявив перший віце-прем'єр-міністр А. Ключев. Зокрема, ідеться про запровадження системи підготовки та відбору інвестиційних проєктів з метою залучення коштів для їх реалізації та надання державних гарантій за запозиченнями, залученими для їх фінансування. Для реалізації цього принципу розроблений і внесений до парламенту проєкт закону України про підготовку та реалізацію інвестиційних проєктів за принципом «єдиного вікна». Надання послуг, необхідних для підготовки та реалізації інвестиційних проєктів за принципом «єдиного вікна», покладатиметься на уповноважені органи. На думку авторів законопроєкту, ними мають стати регіональні центри з інвестицій та розвитку Держінвестицій, що на місцях здійснюватимуть допомогу у підготовці та реалізації інвестиційних проєктів.

На думку голови Держінвестицій О. Тарана, прийняття закону покращить якість підготовки інвестиційних проєктів в Україні та дасть змогу значно спростити для суб'єктів інвестиційної діяльності процедуру отримання комплексу документів, який дає право на реалізацію інвестиційного проєкту, що сприятиме покращенню інвестиційного клімату та підвищенню інвестиційної активності, а також розвитку реального сектору економіки України. За словами першого віце-прем'єр-міністра України А. Ключова, важливо максимально спростити адміністративні формальності в процесі підготовки інвестпроєктів. Єдиний уповноважений органи влади – Державне агентство України з інвестицій та розвитку – має взаємодіяти з усіма іншими органами влади та установами в інтересах інвесторів для прискорення реалізації інвестиційних, інноваційних або інфраструктурних проєктів, сказав він.

Одну з основних причин низької інвестиційної активності підприємців урядові економісти вбачають у відсутності готових інвестиційних проєктів. Для усунення цього недоліку Мінекономіки планує проводити семінари за участі представників держадміністрацій, які згодом на місцях готуватимуть бізнес-пропозиції для потенційних інвесторів. Утім цю ініціативу міністерства експерти оцінюють досить скептично.

Зокрема, Д. Боярчук, виконавчий директор Центру соціально-економічних досліджень «CASE Україна» вважає, що подібні освітні програми для чиновників – витрата часу й бюджетних коштів. З одного боку, короткий курс лекцій не дасть змоги службовцям отримати знання, необхідні для створення реалістичних інвестиційних проєктів. З другого – не варто виключати й того, що «інвестиційні» погляди чиновників і бізнесу можуть кардинально відрізнятись, нагадав експерт.

Крім цього, урядовці працюють над удосконаленням системи спеціальних економічних режимів інвестиційної діяльності, що передбачають надання

пільг і преференцій. За словами А. Максютги, для збільшення інвестиційної привабливості України в уряді працюють над відновленням вільних економічних зон (у прикордонних областях) і територій пріоритетного розвитку (усередині держави). «Але ми хочемо відновити їх у новому варіанті», – говорить урядовець. Ця ініціатива викликає неоднозначну реакцію: представники опозиції, наприклад, переконані, що йдеться про створення сприятливих умов для близьких Кабміну підприємств. Не бачить доцільності у відновленні спеціальних економічних зон та територій пріоритетного розвитку й директор економічних програм Центру ім. Разумкова В. Юрчишин. «Зазвичай, це стає деяким елементом кращих умов для окремих видів бізнесу», – каже фахівець. А для створення сприятливого бізнес-клімату, зазначає економіст, влада мала б створити привабливі бізнес-умови на всій території України.

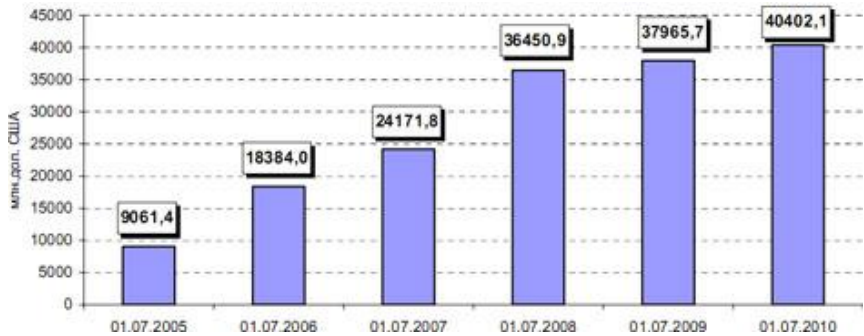
Проте загалом експерти позитивно оцінюють подальші перспективи українських компаній щодо залучення інвестицій цього року. А. Цимбал, партнер консалтингової фірми KPMG, вважає, що є підстави для стриманого оптимізму. «Ми бачимо певний інтерес, поживалення ринку порівняно з попереднім роком.

Водночас обсяги ринку цього року залишатимуться значно меншими порівняно з докризовими роками, коли ринок був дуже активним», – вважає він. На думку економіста інвестиційної компанії Astrum Invest Management О. Білінова, чиновники Мінекономіки пропонують правильний алгоритм роботи з інвестиціями. Утім експерт сумнівається, що владі у повному обсязі вдасться реалізувати заплановане.

Підстави для обережності в прогнозах дійсно є: по-перше, досить часто звучать попередження про те, що українська економіка у другій половині 2010 р. знов увійде у стадію уповільнення темпів зростання; аналогічні тенденції очікуються на багатьох розвинутих ринках і ринках, що розвиваються, отже, нерезидентам, за великим рахунком, буде не до придбання українських підприємств. По-друге, за оцінками багатьох фахівців, в Україні прискореними темпами формуються недружні для інвесторів правила ведення бізнесу – посилення податкового і, особливо, адміністративного тиску.

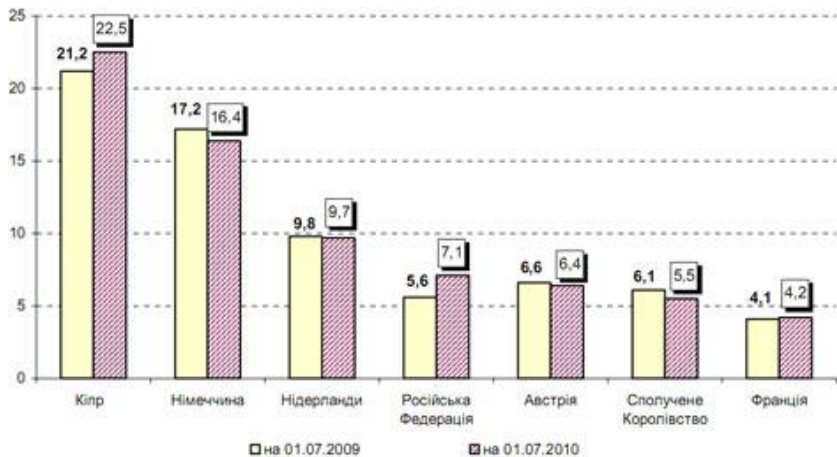
Власне, дані, оприлюднені Державним комітетом статистики України, не дають підстав спростувати відзначений скептицизм. За підрахунками Держкомстату, за перше півріччя іноземні компанії влили в економіку України близько 1,8 млрд дол., що становить 66 % від надходжень за аналогічний період попереднього року. Приріст іноземних інвестицій в економіці України з врахуванням переоцінки, втрат, курсової різниці порівняно з минулим роком:

Прямі іноземні інвестиції в Україну впали в п'ять разів

Змінилася й структура інвестованих коштів: значно зросли обсяги іноземного капіталу в економіку країни передусім за рахунок таких країн, як Росія та Кіпр, водночас як за рахунок продажу капіталу нерезидентами інших країн і вилучення інвестицій істотно зменшилися обсяги капіталів інвесторів із США, Великобританії та інших країн.

Розподіл прямих інвестицій в Україну за основними країнами-інвесторами (в % до загального обсягу)

Отже, доводиться визнавати негативний характер динаміки надходження іноземного капіталу в Україну. Звісно, слід враховувати складну ситуацію світових фінансів та загальний спад інвестиційної активності, проте у сусідній Польщі навіть у кризовий 2009 р. інвестиції оцінюються у 8 млрд євро. До то-

го ж Україні доведеться позаздрити не лише сусідам-членам ЄС – останні роки інтенсивних ліберальних реформ вивели до групи привабливих для інвестицій країн Білорусь: з 2007 р. обсяг зарубіжних інвестицій сюди перевищив 21,2 млрд дол. Низький рівень корупції, поліпшення умов для ведення бізнесу й невелика за європейськими мірками конкуренція – ось рецепт білоруського успіху, підтверженого й оцінками міжнародних експертів. У рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business-2010, який щороку публікує Світовий банк, Білорусь продемонструвала неймовірний ривок: із 129-го місця в 2006 р. на 58-е в 2010 р., обігнавши Іспанію, Польщу й навіть Китай. Україна в цьому рейтингу займає 142 позицію, тож працювати нам є над чим.

Згідно з показниками так званого індикатора групи Світового банку – «Інвестування через кордони» – найбільше прямих іноземних інвестицій приваблюють саме ті країни, де економіка процвітає і населення має максимум економічної свободи. У країнах із економічними проблемами і законодавчими «рогатками» прямі інвестиції мають значні обмеження, що проявляються у високій корупції, вищих рівнях політичних ризиків і слабших структурах керування.

Укотре піддані критиці законодавчі обмеження для іноземних інвестицій в Україні й у звіті Світового банку, що містить дані стосовно законодавчого забезпечення прямих іноземних інвестицій у майже 90 країнах світу. Для реєстрації в Україні іноземної компанії з обмеженою відповідальністю необхідно провести понад десяток процедур, що забирає щонайменше місяць – це, за висновком експертів, «швидше, аніж за середніми світовими показниками». Проте не варто радіти: це значно довше, аніж у середньому в країнах Європи й Середньої Азії; у тій же Білорусі для того, щоб зареєструвати іноземну компанію, потрібно сім днів і шість операцій – це один з кращих показників швидкості й простоти оформлення документів серед усіх держав, що увійшли до списку, швидше це можна зробити лише в Грузії й Канаді.

У звіті групи Світового банку також зауважені значні обмеження на прямі іноземні інвестиції в аграрному секторі України, оренду землі, її суборенду. Тут також наголошено, що земельний кадастр України ще не затверджений остаточно на державному рівні.

Разом з тим, як відзначає партнер консалтингової компанії KPMG А. Цимбал, істотною перешкодою для інвесторів не завжди є законодавчі труднощі. За його словами, проблемою для іноземних партнерів є неготовність українських компаній надавати адекватну й прозору фінансову інформацію про діяльність підприємств. Ідеться насамперед про фінансову звітність за міжнародними стандартами. «Іноземним інвесторам необхідно бачити в об'єктах інвестицій прозору й зрозумілу звітність. Її відсутність є досить серйозною проблемою під час організації і проведення угод із залучення акціонерного капіталу», – пояснює він.

Проте найважливішими проблемами вітчизняного інвестиційного клімату традиційно залишаються відсутність прозорих правил гри та вади законодавства. Так, експерти підкреслюють, що для стимулювання й підтримки припливу іноземних інвестицій в Україну необхідно внести якісні зміни в судове й адміністративне законодавство і – що не менш важливо – забезпечити підтримку спадковості державної політики в цьому питанні. «Інвестори, готові вкладати в нашу країну, багато разів говорили, що головна умова – якимось чином хоч трохи зменшити рівень корупції. Україна не цікава для будь-якого солідного інвестора через корупцію, – відзначає президент Українського аналітичного центру О. Охріменко. – Головне – інвестор повинен бути впевнений, що держава не просто охороняє його активи, а бореться за те, щоб з ними нічого не трапилося. Для будь-якого інвестора це дуже принципове питання: якщо він вкладає, то, щоб його не хвилювало питання: будуть рано або пізно якісь обмеження про заборону на перерахування тощо».

Перший заступник голови правління Промінвестбанку В. Юткін переконаний: якщо не будуть зроблені рішучі кроки для стабілізації законодавчого поля, що регулює відносини з інвесторами, не буде усунуто втручання адмінресурсу на рішення судових суперечок, то очікуваного припливу капіталу не відбудеться.

Застереження експертів підтверджуються й оцінками підприємців, оскільки за результатами опитування Business Conditions Survey: Russia and Ukraine, проведеного компанією Appleton Mayer (липень 2010 р.), діловий клімат України отримав досить низькі оцінки. Компанії, що працюють в Україні, найнижче оцінили такі складові ділового клімату, як захист прав власності й іноземних інвестицій (1,3), діяльність законодавчої і виконавчої влади у сфері поліпшення ділового й інвестиційного клімату (1,5), податкова система (1,9), державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності (2,0).

Характерною рисою «антиділового» українського клімату залишається використання недосконалого законодавства та корумпованої судової й нормативно-правової системи рейдерами. Як зазначає директор громадської організації «Фонд суспільної безпеки» В. Стадник, рейдерство в Україні набуло нині системного характеру: в Україні діє близько 40–50 спеціалізованих рейдерських груп, які здійснюють у середньому до 3 тис. захоплень на рік. Результативність рейдерських атак становить понад 90 %. За експертною оцінкою Антирейдерської спілки підприємців України, щорічний обсяг сегмента недружніх поглинань і литтів (без приватизації) становить суму понад 3 млрд. дол. США. Середньостатистична норма прибутку рейдера в Україні становить близько 1000 %.

Проте загалом доводиться констатувати, що існуючі в Україні перешкоди для здійснення інвестиційної діяльності носять системний характер й істотно перешкоджають збільшенню обсягів інвестування в економіку держави.

Проте навіть попри серйозні проблеми, що охолоджують інвестиційний клімат, Україна залишається перспективною країною з точки зору капіталовкладень. Фахівці відзначають покращення природи інвестицій: якщо у другій половині 2008 р. і в 2009 р. основні споживачі капіталу залучали його для того, щоб вижити або рефінансувати борги, то 2010 р. — це вже значним чином інвестиційні проекти, спрямовані на зростання.

За результатами експертного опитування, проведеного Інститутом Горшеніна, очікується, що в другому півріччі поточного року інвесторів будуть більше цікавити такі галузі української економіки, як аграрно-промисловий комплекс і харчова промисловість. Що ж до привабливості банківського сектора, то, на думку першого заступника голови правління Промінвестбанку В. Юткіна, у пріоритети його ставити не варто. «Цей рік для банківського сектора, за деяким виключенням, навряд чи нас чимось порадує. Статистика збитковості українських банків і проблеми, які вони відчувають у результаті фінансової кризи, відносить їх у другу, якщо не в третю групу за привабливістю інвестицій в Україну», — говорить він.

Загалом серед найбільш ризикованих інвестицій в Україні експерти групи МРР назвали землю, нерухомість, будівництво, банківську сферу і підприємства роздрібної торгівлі та ресторанного господарства — даються ознаки українські «бульбашки» на ринках землі та нерухомості, накопичені «погані» банківські активи та спад споживчого попиту.

За словами президента корпорації «Богдан» О. Свиначука, найбільш перспективними секторами є ті, які дають можливість застрахувати потенційні інвестиції від валютних коливань: «Це, у принципі, агропромисловий сектор — там, де повністю вертикально інтегровані холдинги. Напевно, сюди підуть більше інвестицій у першу чергу». На думку експерта Інституту Горшеніна Д. Скворцова, інтерес західних інвесторів до української харчової промисловості й агропромислового сектору зрозумілий. «Продовольча криза останніми роками — проблема, актуальна для всього світу. Основна причина цього — брак земель, придатних для виробництва сільськогосподарської продукції. При цьому в Україні зосереджено понад 30 % світових запасів чорнозему — майже третина від загальної кількості. Крім того, цього року такі великі постачальники зернових, як Росія і Казахстан, втратили значну частину свого урожаю — у Росії навіть ввели заборону на експорт зерна, тоді як прогнози щодо врожаю в Україні залишаються стабільними», — відзначив експерт.

«У першу чергу, ми бачимо інтерес інвесторів до компаній, що виробляють споживчі товари (сільське господарство, продукти харчування й пов'язані з цим товари). Також бачимо досить активний і серйозний інтерес і до ринку послуг, зокрема IT-послуг (надання телекомунікаційних послуг), і послуг у сфері охорони здоров'я», — відзначає А. Цимбал. Варто також нагадати про неодноразові заяви українських та зарубіжних високопосадовців щодо зацікавленості Євросоюзу й Росії в розвитку Криму, у зв'язку з чим Міністер-

ство економіки ініціювало введення спеціального економічного режиму інвестиційної діяльності в Криму; соціально-економічну програму розвитку півострову Кабінет Міністрів має прийняти у вересні.

Підсумовуючи, відзначимо: потепління інвестиційного клімату в Україні, що його очікують як вітчизняні підприємства, так і зарубіжні фінансисти, неможливе без комплексного підходу. Поряд із прямими заходами, спрямованими на підвищення якості підготовки інвестиційних проектів в Україні, у центрі уваги повинні опинитися державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності, захист прав власності й іноземних інвестицій, податкова система, антикорупційні заходи. Крім цього, слід враховувати, що активність надходження капіталів до України залежатиме і від політичної стабільності в країні та поліпшення ситуації на світовому ринку капіталу.

ПРОДОВЖУЮЧИ ТЕМУ

Державний інтерес: визначено десятку пріоритетних національних проектів

Керівник робочої групи з національних проектів Комітету економічних реформ В. Каськів назвав 10 національних проектів, визначених Президентом України В. Януковичем у рамках національних пріоритетів.

Проект «Нова енергія» передбачає будівництво терміналу з прийому зріженого газу. «Цей проект позбавить Україну залежності від монопольного імпорту природного газу», – зазначив В. Каськів. Міністр палива та енергетики України Ю. Бойко уточнив, що в рамках реалізації проекту з будівництва в Україні LPG-терміналу до кінця поточного року буде завершено вибір розробників і запропоновано корпоративну модель проекту, щоб не було навантаження на державний бюджет. За його словами, нове джерело імпортного природного газу буде дешевшим за єдине на сьогодні джерело – російський газ: у нинішніх цінах – 190 дол. проти 250 дол. за 1000 м куб.

Другий нацпроект – «Енергія природи» – передбачає будівництво сонячних електростанцій. «Проект передбачає створення чистого ресурсу енергії вітру і сонця в обсязі 2 тис. МВт, що приблизно дорівнює 2 млрд куб. м імпортованого газу. Реалізовуватиметься в основному в Криму і Запоріжжі», – зазначив В. Каськів.

Проект «Нова якість життя» передбачає відразу шість програм, зокрема, з будівництва доступного житла, проект «Чисте місто» – будівництво сміттєпереробних заводів.

Серед інших національних проектів – «Якісна вода», що передбачає будівництво 23 тис. систем питної води в дитячих садках, школах тощо; «Відкритий світ» – створення національної інформаційно-комунікаційної си-

стеми на основі технології 4G; «Місто майбутнього» – формування стратегічних планів з розвитку міст, пілотний проект планується запустити в Києві; «Нове життя» – нова якість охорони материнства й дитинства, соціальний проект, який здійснюватиметься в системі співпраці з Міністерством охорони здоров'я, вимагає бюджетного фінансування.

До переліку національних проектів також увійшли програма «Олімпійська надія-2022», що передбачає розвиток інфраструктури в гірському регіоні Західної України; створення повітряного експреса Київ – Бориспіль – проект «Нова інфраструктура»; розвиток українського судноплавства.

«Ми чекаємо, що частина названих проектів за наявності високої політичної волі й повного сприяння виконавчої влади почне свою реалізацію в найближчі кілька місяців, оскільки на них вже є техніко-економічне обґрунтування», – відзначив В. Каськів. За іншими проектами розробка ТЕО має завершитися до кінця наступного року.

За словами керівника робочої групи з національних проектів, за чотири роки реалізації цих проектів очікується приріст валового внутрішнього продукту України на 4,7 %. «Основна стратегія – не використання бюджетних коштів, а залучення інвестицій. Понад 80 % коштів, залучених до реалізації національних проектів, будуть інвестиційними», – наголосив він.

В. Каськів зазначив, що кожен із національних проектів є реалістичним, більшість із них реалізовуватимуться за новою моделлю державно-приватного партнерства, й надходження перших інвестицій очікується вже наступного року.

О. Климентів, влас. кор.

Страда-2010 в Украине: будем с хлебом!

Страда-2010 подходит к концу. Несмотря на аномально жаркую и сухую погоду, по состоянию на 16 августа украинские аграрии собрали 28,7 млн т зерновых и зернобобовых с площади более чем 11,5 млн га, средняя урожайность составляет почти 25 ц/га.

В частности, пшеницы намолочено 17,79 млн т с 6,25 млн га при средней урожайности 28,4 ц/га; ячменя – 9,21 млн т с 4,31 млн га при средней урожайности 21,4 ц/га; ржи – 503 тыс. т с 277 тыс. га при средней урожайности 18,1 ц/га.

Всего в этом году в правительстве рассчитывают собрать 40–42 млн т зерновых культур. Это немного меньше, чем в прошлом – 46 млн т (в рекордном

2008 г. собрали 53,3 млн т). Вывезти из Украины на продажу в уходящем маркетинговом году планируют 15–17 млн т зерновых.

В начале августа Министерство аграрной политики Украины понизило свой прогноз по урожаю зерновых в Украине с 46 млн т до 42,5 млн т вследствие жарких и сухих погодных условий, наблюдавшихся в большинстве регионов страны.

В то же время эксперты считают, что он будет ниже – 38–40 млн т. Отмечается, что на снижение валового сбора зерновых оказали негативное влияние погодные условия, сокращение уборочных площадей и снижение урожайности пшеницы. Как заявил заместитель генерального директора по вопросам стратегического развития ВГО «Аграрная палата Украины» А. Жемойда, жаркое лето значительно уменьшило урожай зерновых – на 5 млн т.

12 августа Министерство сельского хозяйства США (USDA) также снизило прогноз урожая зерна в Украине в 2010 г. на 6,2 млн т по сравнению с названным в июле – до 38,75 млн т. Согласно публикации Минсельхоза США, урожай пшеницы уменьшен с 20 млн т до 17 млн т, из-за чего ее экспорт в текущем маркетинговом году ожидался в объеме 6 млн т против ранее названных 8 млн т.

Также можно отметить, что, по оценкам аналитиков ИА «АПК-Информ», переходящие остатки пшеницы составили 1,87 млн т. В сумме с прогнозируемыми переходящими запасами общее предложение пшеницы в 2010/11 МГ может составить 19,8 млн т против прошлогодних 23,6 млн т.

В то же время министр аграрной политики Украины Н. Присяжнюк заверяет, что сегодня в Украине не существует никакой угрозы продовольственной безопасности. «На сегодняшний день угрозы продовольственной безопасности относительно обеспечения страны зерном в Украине нет. Ситуация на зерновом рынке нашей страны стабильна и спокойна. Нет никаких внутренних факторов, чтобы вызвать обеспокоенность относительно продовольственной безопасности и подорожания хлеба», – отметил Н. Присяжнюк. Он добавил, что в настоящее время жатва ранних и озимых зерновых находится на завершающей стадии, а уровень урожая отвечает мировым стандартам.

Эксперты отмечают, что на данный момент украинские сельхозпроизводители находятся в выигрыше. Так, Минагрополитики вновь пересмотрело стоимость закупки продукции аграрного производства. Теперь мягкая пшеница 3 класса (наиболее распространенный товар в сельском хозяйстве) будет приобретаться госкомпаниями по 1,3–1,52 тыс. грн за 1 т, что на 150 и 200 грн больше предыдущей стоимости. Пшеницу 4 и 5 классов госмонополии будут брать по 1,161 и 1,125 тыс. грн соответственно. (Себестоимость производства пшеницы в средней нише составляет в среднем 700 грн за 1 т, в крупных хозяйствах – не превышает 650 грн. Таким образом, при существующих ценах аграрии зарабатывают в случае продажи зерна государству не менее 600 грн на каждой тонне.)

Это самый высокий показатель за последние несколько сезонов даже с поправкой на инфляцию: в 2008 г. рентабельность сельхозпроизводства была 17 %, в прошлом году – на уровне 7 %. В этом году, если бы цены не пошли вверх, рентабельность была бы 1–2 %, но благодаря высоким ценам производители выиграют, хотя продадут фактически меньше из-за падения урожая.

Еще один вопрос, привлекающий всеобщее внимание, – экспорт Украиной зерна.

В рейтинге ведущих мировых экспортеров зерна Украина вместе с Россией удержались на третьем месте в сезоне-2009/10, экспортировав по 21,2 млн т зерна. При этом Украина прочно удерживает лидерство в мире по экспорту ячменя, почти вдвое опережая ближайшего преследователя – Австралию (доля на мировом рынке составляет 36 %). По объемам экспорта пшеницы Украина в прошлом году заняла шестое место в мире (около 7 % от объема мировой торговли).

Аналитики подчеркивают, что жаркое лето т. г. создало чрезвычайно сложные условия для производителей сельскохозяйственной продукции по всей Европе. Только за последние недели цены на зерно на Чикагской товарной бирже выросли на 20 %, побив 13-месячный рекорд.

Для украинских зернотрейдеров сейчас выгоднее экспортировать, чем торговать на местном рынке, так как внутренние цены на зерно составляют 155 долл./т, в то время как внешние цены держатся на уровне 200 долл./т. Об этом говорится в аналитическом обзоре «Эрсте Банка».

Учитывая вышеизложенное, Минагрополитики Украины предлагает Кабинету Министров страны ввести квоты на экспорт зерна. Об этом, в частности, сообщил Reuters министр аграрной политики Н. Присяжнюк. По данным агентства, размер квоты будет предложен на уровне 5 млн т. (Следует отметить, что Украина уже вводила квоты в сезоне 2007/2008 гг. после сравнительно низкого урожая).

В свою очередь вице-премьер Украины С. Тигипко считает квотирование экспорта зерна крайней мерой и уверяет, что даже в случае введения оно коснется не всех видов зерна. «У нас есть и другие варианты: есть хлеб так называемого массового потребления, и нам намного выгоднее закупать у конкретных производителей конкретные объемы, чем сдерживать весь рынок», – сказал он на брифинге в Киеве.

Вице-премьер также отметил, что в Украине будет достаточно хлеба, даже несмотря на то, что урожай будет ниже прогнозных показателей. «Мы имеем достаточные переходные остатки, и мы имеем хороший урожай», – заверил С. Тигипко. По его словам, сейчас речь идет приблизительно о 42 млн т. «Этого нам абсолютно достаточно, чтобы мы обеспечили себя как страну. Более того, мы еще приблизительно 15 млн (тонн) зерна можем отправлять на экспорт», – заявил вице-премьер.

Министр агрополитики Н. Присяжнюк пообещал, что в случае введения квот на экспорт зерна, они обязательно будут согласовываться с зернотрейдерами: «Даже если квоты будут вводиться, они будут вводиться в первую очередь на пшеницу для того, чтобы обеспечить продовольственную безопасность страны. И они будут согласованы с зернотрейдерами, и они будут мягкими и лояльными». «Лично я вижу целесообразность во введении квот, и целесообразность введения квот видят зернотрейдеры. Первое предложение будет, скорее всего, около 7–8 млн т зерна», – добавил министр. (Предельный объем экспорта, по данным Кабинета Министров, составит в этом году 15–17 млн т зерна).

Со своей стороны, Президент Украины поручил Генпрокуратуре реагировать на политику искусственного сбивания цен на зерно. В. Янукович подчеркнул, что правительство создает все условия, чтобы сельхозпроизводители вернули свои средства, которые вложили в этот урожай. «Государство показало пример, и прежде всего мы покупаем сейчас это зерно в госрезерв», – сказал В. Янукович. Вместе с тем зернотрейдеры фактически «заставляют сельхозпроизводителей дешево продавать зерно», – сказал Президент. «Поэтому я просил бы, чтобы в этих вопросах законодательство выполнялось и зернотрейдеры не обворовывали сельхозпроизводителей, крестьян», – отметил он, говоря о целесообразности организации проверки исполнения субъектами зернового агрорынка действующего законодательства. В. Янукович также подчеркнул важность недопущения случаев экспорта зернотрейдерами зерна несоответствующего класса для возмещения завышенных сумм НДС. «Это прямое обворовывание бюджета, и этот вопрос также должен сейчас быть в сфере работы Генпрокуратуры», – отметил Президент.

Как сообщает пресс-служба Генпрокуратуры, Генеральная прокуратура Украины взялась за проверку соблюдения законов на рынке зерна, в том числе в сфере экспорта зерна. Отмечается, что после введения Россией эмбарго на зерновой экспорт цена продовольственного зерна в Украине увеличилась примерно на 100 грн (12,67 долл.) – до 1700 грн (215,45 долл.) за 1 т. В отдельных городах страны начал незначительно дорожать хлеб, но после вмешательства властей предприятия вернули цены на прежний уровень.

Правительство Украины также намерено усилить государственный контроль на зерновом рынке, где в последнее время отмечен ряд нарушений и манипуляций с зерном нового урожая, сообщил первый вице-премьер министр Украины А. Ключев. «Происходят удивительные вещи – затягивание с закупками зерна текущего урожая для собственных нужд, нерациональное использование переходящих остатков зерновых ресурсов, манипуляции с ценами и показателями качества», – сказал А. Ключев.

Он подчеркнул, что отмечены факты оформления зерна на экспорт с занижением показателей качества: вместо второго, третьего класса, является зерно пятого, шестого, и таким образом под видом фуражного зерна вывозит-

ся высококачественная пшеница. Кроме того, с целью возмещения НДС некоторые экспортеры занижают качество зерна. В частности, такие виды нарушений зафиксированы в работе компаний «Серна», «Виталмар Агро», «Агроэкстра», «Юнигрейн Украина Групп», «Альфред С. Топер Интернешнл». «Это недопустимо. На зерновом рынке должен быть усилен государственный контроль», – подчеркнул первый вице-премьер.

По мнению же украинских трейдеров, власть пока ввела негласный запрет на экспорт: предназначенное для зарубежных поставок зерно таможенники не выпускают из украинских портов, обвиняя компании в искажении параметров качества.

Президент украинской зерновой ассоциации, на долю участников которой приходится 80 % экспорта, В. Клименко заявил, что экспорт зерна из Украины фактически приостановлен из-за изменений в правилах оформления грузов. Согласно новым требованиям, Государственная таможенная служба Украины должна брать анализы зерна у экспортеров на соответствие таможенному коду. «Практически большинство зернотрейдеров Украины прекратили закупать пшеницу. Суда, которые стоят в портах под оформлением, не могут отправить зерно в пункт назначения. В этих условиях закупать пшеницу становится экономически опасным», – сказал В. Клименко. По его словам, украинские экспортеры собираются обратиться в правительство с просьбой разъяснить ситуацию, почему в украинских портах остаются заблокированными суда с зерном.

Со своей стороны, заместитель гендиректора Аграрного фонда Украины А. Лавринчук обращает внимание на то, что «сейчас, по данным статистики, собрано более 27 млн т зерна нового урожая. Но на сертифицированные элеваторы завезли только 7 млн т. Это означает, что оно лежит на токах и сельхозпроизводители в ожидании высоких цен на зерно перестали вообще думать о его реализации».

Президент Клуба аграрного бизнеса А. Лисситса считает, что все игроки украинского зернового рынка – государство, зернотрейдеры и производители – должны определиться с правилами игры на этом рынке.

В то же время, напоминают обозреватели СМИ, Украина является членом ВТО и может вводить квоты на экспорт только с одобрения этой организации.

Хотя, как считает партнер Международной юридической группы AstarovLawyers О. Мальский, возможные разбирательства с Украиной в рамках Всемирной торговой организации в случае введения страной ограничений на экспорт зерна ввиду длительности процесса невыгодны с точки зрения прямых финансовых выгод для членов ВТО. «Вполне логично предположить, что годовые усилия и затраты на судебный процесс не принесут прямых финансовых выгод для любой из стран-членов ВТО», – сказал он, комментируя заявление замминистра экономики В. Пятницкого о том, что Минэкономики не ожидает санкций ВТО к Украине при ограничении ею экспорта зерна, по-

сколькx ограничительные меры будут вводиться только на определенное время и будут направлены на защиту продовольственной безопасности страны.

О. Мальский отметил, что даже в случае начала дела против Украины любая из стран-членов ВТО в лучшем случае может добиться результата через год или полтора.

Кроме того, по словам юриста, несмотря на неодобрение со стороны ВТО, введения подобных запретов, исключения из данного правила все-таки существуют. «Например, экспортные квоты могут быть введены страной, если они вводятся на определенное время с целью предотвращения утечки продуктов из страны во время их недостатка или с целью обеспечения продовольственной безопасности страны», – сказал он. Помимо того, как отметил О. Мальский, иногда запрет или ограничение экспорта может вводиться с целью регулирования стандартов, классификации товаров, а также их продажи в международной торговле. «Учитывая данные исключения, вполне можно предположить, что странам-членам ВТО будет сложно доказать, что ограничения, вводимые Украиной, противоречат ее законодательству», – сказал он.

В то же время, по словам О. Мальского, так как в ВТО отсутствует механизм компенсации убытков, итогом рассмотрения дела станет приведение законодательства Украины в соответствие с нормами ВТО, то есть отказ от данного запрета. «Учитывая все это, действительно не стоит ожидать санкций со стороны ВТО как организации и со стороны стран-членов, возможно, за исключением некоторых общих комментариев и писем с просьбой придерживаться тех рамок, которые предписаны касательно исключений из общего правила», – резюмировал О. Мальский.

Рассмотрение правительством вопроса о квотировании экспорта зерновых было назначено на 25 августа, однако в последний момент этот вопрос был снят с повестки дня заседания Кабмина. По данным участников рынка, квотирование экспорта зерна в Украине может быть введено с 15 сентября.

Также эксперты видят уникальность этого сельскохозяйственного сезона в том, что все вырученные от продажи зерна деньги пойдут в карман непосредственно аграриям. Поскольку банки крайне незначительно кредитовали посевную, то на сегодня большинство сельхозпроизводителей не имеют больших долговых нагрузок. Но обратная сторона прибылей аграриев – рост цен на продовольственном рынке.

Так, в настоящее время хлебопеки Украины отработывают с Кабмином комплекс мер по недопущению роста цен на хлеб. Если же переговоры хлебопек и правительства не будут успешными, то цены на хлеб могут повыситься, по некоторым оценкам, на 7–10 %. Эксперты аграрного сектора прогнозируют повышение стоимости хлеба в связи с ростом мировых цен на пшеницу, подорожанием энергоносителей, долговой нагрузкой аграрных предприятий и необходимостью увеличения минимальной зарплатy в нынешнем году.

По словам председателя правления ОАО «Коровай» В. Рудого, в этом году на рынке зерна сложилась необычная ситуация. Если раньше цена на зерно в августе снижалась на 10–15 %, то в этом году цена увеличивается почти на 13 %. Все это может привести к росту цен на муку, и как следствие – на хлеб.

Что касается непосредственно формирования цены на хлеб, то В. Рудой озвучил три вопроса, которые необходимо решить на уровне правительства. Так, хлебопеки инициируют уменьшение ставки НДС для хлебопекарной отрасли. Также они предлагают правительству выделить зерно из Государственного интервенционного фонда по ценам прошлого года. Кроме этого, производители хлеба считают необходимым проводить оплату за энергоносители по факту их потребления (сейчас они вносят предварительную оплату). Комплекс этих мер должен помочь предотвратить рост цен на хлеб.

Со своей стороны, первый вице-премьер А. Ключев дал поручение МинАПК не допустить роста розничных цен. «Закупочные цены на зерновые уже подскочили, и следует предпринять меры по недопущению прыжка розничных цен на хлеб и хлебопродукты в течение этого и следующего года», – сказал А. Ключев. Хотя и не уточнил, какие меры пресечения ценовых скачков применит власть.

Хотя Президент В. Янукович допускает незначительный рост цен на хлеб. Об этом он, в частности, сказал, находясь в Полтавской области. «У нас нет сегодня оснований считать, что хлеб будет значительно дорожать, относительная ценовая стабильность на хлебном рынке будет. Возможно, будет небольшое подорожание, но мы из резерва будем делать интервенции муки на рынок», – заявил Президент.

В этой связи можно напомнить, что цена на батоны и черный хлеб регулируется властью. Но, по мнению директора информационной компании «Про-агро» Н. Верницкого, это вызовет рост на 20–25 % цен на несоциальные сорта.

По мнению представителей Всеукраинской ассоциации пекарей, повышение цен можно избежать, если Кабмин предложит компенсации для сохранения предприятиями отрасли рентабельности.

Сообщается также, что Аграрный фонд Украины в ближайшее время сформирует государственный зерновой фонд объемом 5 млн т зерна с целью не допустить роста цен на хлеб. «По подсчетам экспертов, для поддержания цены на социальные сорта хлеба Аграрному фонду придется в месяц выбрасывать на рынок около 40 тыс. т зерна. Это не такое уж большое количество. Аграрный фонд имеет более 6 млрд грн (около 750 млн долл.), поэтому собственных средств на формирование государственного интервенционного фонда будет достаточно», – отметил заместитель генерального директора Аграрного фонда Украины А. Лавринчук.

Обозреватели обращают внимание и на то, что ситуация с повышением мировых цен на зерно и хлеб будет разворачиваться на фоне осенней избира-

тельной кампании в Украине. После достаточно непопулярных решений о повышении цен на газ для населения и тарифов ЖКХ, власти необходимо продемонстрировать несколько эффектных побед. Удержание стабильных цен на хлеб в Украине на фоне ожидаемого повышения цен на хлеб в России и в Европе – подходящая для этого ситуация. А вот после 31 октября подорожание хлеба будет практически однозначно, прогнозируют многие эксперты.

В то же время главный экономист инвесткомпания Dragon Capital Е. Белан считает, что нынешнее повышение мировых цен на зерно вряд ли окажет значительное влияние на Украину. «Урожай зерна в Украине ожидается на уровне 40 млн т, что, хотя и на 13 % ниже отметки прошлого года, остается высоким показателем по сравнению с соседней Россией, где погодные условия оказались менее благоприятными», – отметила она. «С учетом вышесказанного, мы улучшили прогноз инфляции в Украине на конец 2010 г. до 9,5 % с ранее ожидаемых 11 %», – резюмировала экономист.

В целом же аномально жаркая погода, тем не менее, не помешала украинским аграриям собрать неплохой урожай с перспективой получить за него хорошие деньги. Вместе с тем отечественные хлебопеки недвусмысленно предупреждают о возможном подорожании хлеба. С другой стороны, ситуация на мировых зерновых рынках дает возможность Украине основательно пополнить свой золотовалютный запас.

Ю. Якименко, мол. наук. співроб.

Президент и меджлис крымских татар: диалог не состоялся

Состоявшаяся 3 августа встреча Президента В. Януковича с представителями крымскотатарского народа и сопутствующая ее подготовке и проведению информационная кампания продемонстрировали ряд проблем и противоречий как в самой крымскотатарской среде, так и во взаимоотношениях крымскотатарских организаций с сегодняшней украинской властью. Мероприятие стало также дополнительным поводом для СМИ к продолжению дискуссии относительно этнополитической ситуации в АР Крым и путей ее стабилизации.

Как отмечают СМИ, встреча была запланирована в мае, когда Президент встретился в Киеве с председателем меджлиса крымских татар, народным депутатом М. Джемилевым и первым заместителем председателя Совета представителей крымскотатарского народа при Президенте Украины, президентом Всемирного конгресса крымских татар Р. Чубаровым, и изначально планировалась как встреча главы государства с Советом представителей крымскота-

тарского народа при Президенте. Мероприятие несколько раз переносилось, прежде чем было заявлено о проведении его в августе, но уже в формате «встречи Президента с представителями крымскотатарского народа».

Изменение формата встречи стало причиной отказа от участия в ней представителей меджлиса. По словам председателя меджлиса М. Джемилева, с его стороны велась активная подготовка к мероприятию. Однако приглашение на встречу представителей оппозиционных представительскому органу крымских татар организаций, в частности «Милли Фирка», изменило его намерения. При этом М. Джемилев высказал мнение, что включение в состав участников встречи представителей оппозиционных меджлису организаций – «интрига», организованная председателем Совета министров Крыма В. Джарты.

На встречу с Президентом, кроме представителей меджлиса, были приглашены секретарь Совета представителей крымскотатарского народа при Президенте Украины, председатель подкомитета Верховного Совета Крыма по международным отношениям и проблемам депортированных граждан Р. Ильясов, председатель совета организации «Милли Фирка» В. Абдураимов, экс-глава Бахчисарайской райгосадминистрации И. Умеров, член политсовета организации «Милли Фирка» Т. Дагджи, председатель Координационного совета общественно-политических сил крымскотатарского народа Х. Куртбединов, председатель Крымской региональной организации Партии мусульман Украины С. Берберов, заместитель председателя Республиканского комитета АРК по водохозяйственному строительству и оросительному земледелию Э. Гафаров, заместитель председателя Совета министров АРК А. Абдулаев, председатель Духовного управления мусульман Крыма С. Аблаев, ректор Крымского инженерно-педагогического университета Ф. Якубов и др.

Президент Всемирного конгресса крымских татар, первый заместитель председателя меджлиса Р. Чубаров заявил, что члены меджлиса крымских татар встретятся с Президентом Украины В. Януковичем, только если глава государства встретится с Советом представителей крымскотатарского народа при Президенте, а не с представителями крымскотатарского народа, как это было запланировано Администрацией Президента. «Мы приняли решение, что в таком случае встреча в формате заседания Совета представителей крымскотатарского народа при Президенте не состоится», – заявили в меджлисе.

Вслед за этим заявлением лидер «Милли Фирка» В. Абдураимов выступил с резкой критикой меджлиса, заявив, что «2/3 крымскотатарского сообщества в той или иной степени не поддерживают нынешний меджлис». По его словам, «меджлис должен быть сметен, если не произойдет полная “перезагрузка” национального представительства – его ждет деградация». Главу «Милли Фирка» поддержал и бывший функционер меджлиса Н. Бекиров, заявивший, что «меджлис превратился в клуб шулеров».

В своем заявлении по поводу состоявшейся встречи представители меджлиса попросили главу государства разобраться, от кого исходила «провокаци-

онная инициатива» о переформатировании этого мероприятия. В документе отмечается, что на встречу, кроме руководителей меджлиса и делегированных его президиумом участников, были приглашены не лидеры большинства активно работающих и имеющих авторитет в Крыму общественных организаций крымских татар, а представители «двух-трех известных своей скандальностью общественно-политических образований, за которыми стоят лица, готовые ради своих амбиций к любым деструктивным действиям». «Один из них прославился своим открытым обращением к руководству Российской Федерации во время конфликта России с Грузией с призывом защитить крымских татар от “украинского геноцида”. Другой пытается на базе отдельных раскольнических исламских группировок создать альтернативную Духовному управлению мусульман Крыма структуру», – сказано в заявлении.

В связи с этим меджлис высказал сожаление, «что некоторые политики пытаются втянуть главу государства и Совет представителей крымскотатарского народа при Президенте Украины в свои нечистоплотные игры». «Результатом таких действий, которые были реализованы не только без нашего согласия, но, как мы понимаем, и без Вашего ведома, стало возникновение определенного недоразумения во взаимоотношениях между Президентом Украины и Советом представителей крымскотатарского народа», – говорит в своем обращении к Президенту М. Джемилев. При этом он выражает уверенность в том, что «любые интриги отдельных чиновников или недальновидных политиков, направленные на внесение искусственного раскола в крымскотатарское сообщество, а также с целью создания недоразумений между Президентом Украины и Советом представителей крымскотатарского народа, не будут иметь ни одного шанса, поскольку восстановление прав крымскотатарского народа требует максимального объединения усилий, осуществляемых властью и выборным органом крымских татар – меджлисом».

В заключение М. Джемилев, выразив сожаление в том, что запланированная на 3 августа встреча с главой государства не состоялась, обратился к В. Януковичу с просьбой назначить новую дату проведения заседания Совета представителей крымских татар с участием Президента Украины.

«Я эту позицию не понимаю, честно говоря. Мне кажется, что такая позиция руководства меджлиса не имеет никакой перспективы», – отреагировал на отказ меджлиса от встречи с ним Президент. Он также призвал крымскотатарский народ «дать оценку позиции меджлиса». «Руководство меджлиса не имеет никакой перспективы, потому что такая позиция ведет в никуда», – заявил В. Янукович.

Президент также высказал сожаление, что представители меджлиса демонстративно не приняли участия в совете по вопросам развития АРК. «Представителей меджлиса нет здесь. А я очень хотел, чтобы они вместе с нами работали над улучшением жизни жителей Автономной Республики Крым», – заявил В. Янукович, добавив, что меджлис политизирует все вопросы, так или

иначе связанные с крымскими татарами. При этом, по словам В. Януковича, «меджлисовцев» не интересует развитие Крыма, что негативно сказывается на регионе. «Маргиналы – политические, общественные организации, которые никогда не согласны ни с какой политикой, они проводят только разрушительную политику, имея свое особое мнение», – сказал В. Янукович, объясняя показательный отказ меджлиса встретиться с ним.

Таким образом, президент пошел на открытый конфликт с меджлисом, пытаясь в то же время склонить на свою сторону представителей крымскотатарской общественности, оппозиционной к меджлису, обещая активное содействие решению проблем автономии.

Напомним, что вскоре после встречи В. Янукович изменил состав Совета представителей крымскотатарского народа при Президенте Украины, сократив его и введя туда членов организаций, оппозиционных меджлису. Кроме того, Президент забрал полномочия у главы совета М. Джемилева выбирать членов совещательного органа при Президенте Украины. Согласно указу, персональный состав совета теперь предлагает лично В. Янукович. В новом составе Совета представителей крымскотатарского народа при Президенте Украины оказались руководители организации «Милли Фирка» В. Абдураимов, И. Идрисов и С. Изединов. Также в совет вошли экс-вице-премьер Крыма член Компартии Л. Безазиев, представитель Партии мусульман Крыма С. Берберов, главный редактор крымскотатарской газеты «Голос Крыма» Э. Сеитбекиров.

«Я предложу программу решения проблем, которые накопились при решении вопросов крымскотатарского населения, в том числе – решение вопроса выделения земли, социальных вопросов. И если вы согласитесь, мы создадим все условия, чтобы вы возглавили решение этих проблем, а мы будем на это работать, используя все возможности нашей страны, привлечем инвесторов, будем строить социальное жилье», – заявил Президент в ходе мероприятия.

На встрече также обсуждался проект закона о восстановлении прав депортированных, внесенный на рассмотрение Верховной Рады в феврале 2010 г. Комментируя его, председатель Совета министров Крыма В. Джарты, отметил, что «закон, безусловно, не должен давать преимущество по национальному признаку, в нем не должно быть дискриминационных норм, но он должен позволить решать социальные проблемы депортированных, в том числе земельный вопрос». В. Янукович назвал очень важным принятие законопроекта. Он выразил убежденность, что этот проект закона должен быть доработан, – эта работа продолжается с участием представителей ОБСЕ. «Принятие этого законопроекта снимет массу вопросов, и прежде всего определит критерии этнонациональной политики государства», – сказал он, добавив, что речь идет не только о крымских татарах. «Нам нужно активизировать работу над этим документом», – подчеркнул Президент.

Участники встречи обсудили планы строительства социального жилья для людей, вернувшихся в Крым после принудительного переселения.

Отказавшись участвовать в совещании по стратегическому развитию Крыма и не придя на встречу с Президентом Украины В. Януковичем, лидеры меджлиса крымских татар продемонстрировали, что их не заботит будущее Крыма, а такая позиция унижительна для сторонников Меджлиса, прокомментировал позицию меджлиса председатель Совмина АРК.

«Джемилев и Чубаров не изъявили желаний прибыть не только на встречу с Президентом – они не пришли на совещание, на котором рассматривалась стратегия развития Крыма. Президент ждал, что Джемилев и Чубаров внесут свои предложения в эту стратегию. Конечно, он был удивлен, что они не хотят принимать участия в созидании. Если они, как они говорят, представляют весь крымскотатарский народ, они должны участвовать в процессе становления, развития Крыма», – заявил В. Джарты.

По мнению председателя Верховного Совета АРК В. Константинова, отказ меджлиса от участия во встрече с Президентом в числе других крымскотатарских организаций «говорит об отсутствии конструктивного подхода». В. Константинов призвал меджлис «отказаться от излишних амбиций, отбросить эмоции и присоединиться к совместной работе». Кроме того, по мнению крымского спикера, меджлису стоит отказаться от попыток монополизировать право выступать от лица крымских татар.

«Решение М. Джемилева не принимать участия во встрече представителей крымских татар с Президентом Украины продиктовано его собственными амбициями и не соответствует нормам демократии и парламентаризма», – считает глава Администрации Президента С. Левочкин. – Попытки диктовать собственные условия закрывают двери переговоров, а не открывают их. Это очень плохо». Он назвал «политиканством» такое поведение М. Джемилева, «когда собственные интересы ставятся выше проблем и перспектив Крыма».

По мнению некоторых обозревателей, демарш представителей меджлиса стал ожидаемой реакцией на кадровую политику главы государства в Крыму. Политолог В. Бала, комментируя сложившуюся ситуацию, отмечает: «Меджлис, да и многих других, не устраивают действия В. Януковича на полуострове. Татары не пришли на встречу потому, что нынешняя украинская власть совершила большую ошибку, назначив премьер-министром Крыма В. Джарты, который никакого отношения к полуострову не имеет. Нужно было учитывать интересы местных элит». По мнению эксперта, если Президент не изменит принципы кадровой политики, то Крым станет первой ласточкой в целой череде региональных демаршей.

«Тот факт, что представители крымскотатарского меджлиса не явились на встречу с Президентом Украины, говорит о том, что они решили сыграть ва-банк, – заявляет политолог П. Платова. – Или В. Янукович меняет свою кадровую политику, поделившись с представителями меджлиса креслами в мест-

ной исполнительной власти, или получает серьезное противостояние на полуострове. Одновременно представители меджлиса хотят привлечь внимание крымских татар к себе, продемонстрировав непримиримую борьбу за интересы народа. В случае победы они получают народную любовь и лояльность новой власти. В случае поражения – рискуют уйти со сцены. Меджлис останется, но там будут командовать совсем другие люди».

По мнению политолога, причина демарша во внутреннем кризисе меджлиса. «Меджлис сегодня переживает тяжелый кризис. Новая украинская власть не собирается идти на такие уступки, на которые шли Л. Кучма и В. Ющенко, да и претензии на единственный представительский орган крымскотатарского населения выглядят несколько завышенными. А показательный демарш в отношении к Президенту позволяет лидерам меджлиса сыграть сразу на двух ставках: вызвать симпатию местного населения – в качестве непримиримой оппозиции – и одновременно дать сигнал В. Януковичу, что дешевле договориться, чем иметь в нашем лице противника».

В идеале меджлис сможет объединить больше татар вокруг своих знамен накануне местных выборов с одной стороны, и власть пойдет на уступки в вопросах землеотводов и финансирования репатриантов – с другой. Но это в идеале. На практике все может получиться наоборот», – подчеркивает эксперт.

Политолог А. Никифоров считает, что демарш меджлиса подтверждает, что «пока его лидеры лучше ориентируются во внутривластной дипломатии, чем команда Президента В. Януковича». Позиция Президента по отношению к меджлису, по мнению эксперта, «не совсем дипломатична». «Во-первых, как выясняется, более строго придерживаться протокола намеченной встречи с Президентом был намерен именно меджлис, точнее – Совет представителей крымскотатарского народа. Орган, кстати, вполне легитимный, созданный в свое время Президентом Л. Кучмой. Именно заседание Совета представителей крымскотатарского народа было намечено на 3 августа, а в его состав входят как раз члены меджлиса и не входят представители «Милли Фирки», Координационного совета, Партии мусульман и т. п. Так что формально М. Джемилев прав, когда настаивал на своем варианте формата встречи», – поясняет эксперт. Кроме того, по его мнению, реформативное президентских отношений с меджлисом следует начинать не с дискуссии с М. Джемилевым, «подымающей его реноме и опускающей реноме Президента».

«Следовало бы для начала упразднить Совет представителей и демонтировать всю полулегальную структуру, которая позволяет органам меджлиса быть частью властной системы страны. На сегодняшний день он по-прежнему встроены в систему управления, причем не только Крыма, но и Украины в целом. И уже поэтому никакая “Милли Фирка” заменить меджлис, занять его место не сможет по определению», – резюмирует эксперт.

Большинство обозревателей склоняются к мысли, что позиция М. Джемилева будет иметь для меджлиса негативные последствия. «В конкуренции с другими организациями меджлис имел существенное преимущество – контроль финансовых потоков из Киева на обустройство и развитие крымских татар. Теперь они могут лишиться этого козыря, – заявляет политолог В. Джаралла. – Как минимум, такой монополии в общении с Киевом, как раньше, у меджлиса уже не будет. М. Джемилев в этот раз явно переиграл, что ясно и по жесткому комментарию В. Януковича. Приглашение на встречу представителей “Милли Фирки” и Координационного совета общественно-политических сил крымскотатарского народа – это подтверждение того, что у меджлиса есть конкуренты. Да и внутри меджлиса идет разброд».

Наиболее эффективным для меджлиса вариантом развития событий может стать его попытка уладить конфликт с Президентом. По информации СМИ, на предстоящих выборах меджлис намерен получить около половины мест от количества, которое он имеет в советах сейчас. Об участии в местных выборах, в свою очередь, заявила и «Милли Фирка». План меджлиса провалится, если фильтр админресурса пропустит не его кандидатов, а представителей организации В. Абдураимова. «Да, если админресурс против, провести депутатов будет очень сложно. Здесь требуется умение договариваться с властью, одновременно учитывая интересы крымскотатарского народа. У нас такое умение есть, не зря 3 августа лидеры партии “Милли Фирка” участвовали во встрече с Президентом», – заявляет В. Абдураимов. «То, что М. Джемилев отказался от участия во встрече с Президентом, еще раз подтверждает, что ему важнее его личные политические амбиции. Прийти на эту встречу для него было равносильно капитуляции – значит, и другие организации крымских татар имеют право голоса, а не только меджлис. А решение не прийти обернулось конфузом, – говорит лидер “Милли Фирка”. – Возможно, это его завершающая точка. Я думаю, что уже выборы 31 октября на местном уровне – от сельсовета до крымского парламента – приведут к кардинальному реформированию представительства крымских татар во власти».

Впрочем, лидер меджлиса М. Джемилев скептически расценивает такие заявления: «По мажоритарным округам у них не будет никаких шансов, так как люди будут голосовать только за тех, кому дадут рекомендацию районные меджлисы. Шансы у них могут быть только в том случае, если сверху дадут команду включить представителей “Милли Фирка” в списки Партии регионов. Но я в этом сомневаюсь».

По мнению обозревателей, в преддверии выборов в Крыму команда действующего Президента взяла курс на ослабление крымских татар. Сегодня в советах полуострова около 15 % депутатов-крымских татар, в том числе 11 депутатов ВС АРК. Всех их курирует меджлис, что не устраивает представителей ПР. На президентских выборах меджлис поддерживал Ю. Тимошенко, поэтому сегодня «регионалы» не особо настроены на сотрудничество с медж-

лисом. По мнению экспертов, в обозримом будущем партия власти будет продолжать использовать противоречия между меджлисом и его оппонентами, результатом чего станет «распыление» голосов крымских татар на предстоящих выборах.

Партійна позиція

О. Ворошилов, канд. іст. наук,
старш. наук. співроб.

БЮТ на старте нового политического сезона

В Украине День Независимости является традиционным рубежом, после которого начинается новый политический сезон. Именно 24 августа Ю. Тимошенко, которая до этого больше месяца не появлялась на публике, а все заявления от ее имени делались пресс-службой БЮТ, обратилась к своим сторонникам у памятника Т. Шевченко в Киеве.

На митинге она объявила, что, по ее информации, в Администрации Президента готова законодательная инициатива о продлении президентских полномочий В. Януковича с пяти до семи лет. «Они предлагают в 2012 г. не проводить парламентские выборы, перенести их на 2015-й», – цитирует политика ее персональный сайт. «Янукович поставил задачу внести изменения в Конституцию и пролонгировать срок пребывания при власти Президента с пяти до семи лет», – подчеркнула Ю. Тимошенко. – И это значит, что в 2015-м они не хотят видеть переизбрания Президента».

Политик также сообщила о планах команды В. Януковича относительно возвращения к президентской форме правления. «Они запланировали, что в ближайшее время, в сентябре месяце, они вернутся к Конституции Кучмы. Сегодня это большое зло, которое принесет Украине еще много «сюрпризов, которых мы не ожидаем с вами», – заявила также Ю. Тимошенко (в Конституционном Суде Украины сейчас действительно находится на рассмотрении представление ряда депутатов, предложивших отменить политическую реформу 2004 г., в результате которой Украина превратилась в парламентско-президентскую республику, а глава государства лишился рядом полномочий).

Первую акцию против планов властей Ю. Тимошенко предложила провести уже 7 сентября: «Я предлагаю напомнить Януковичу, что в Украине есть народ, и 7 сентября, это первый день работы парламента, собраться – объявить всенациональное собрание в каждом городе и каждой области. Это такая

предупреждающая большая забастовка против того, что повышают тарифы, что увеличивают пенсионный возраст, что принимают Налоговый кодекс и зачищают малый бизнес, против того, что сегодня взяточничество уже достигло апогея», – сказала она. По словам лидера БЮТ, такая забастовка должна засвидетельствовать перед властью, что народ не будет терпеть ее антинародные действия.

Также Ю. Тимошенко заявила, что БЮТ намерен разработать свой проект изменений в Конституцию и представить его к следующим выборам. «Перед следующими выборами мы будем объединять людей вокруг этой идеи, вокруг законопроекта по изменению Конституции», – сказала она.

Кроме того, лидер БЮТ призвала всех прекратить разговоры о возможном выходе из состава страны ее регионов, в том числе Галичины, Донбасса, Крыма и др., прекратить обвинения в украинофобии между регионами, сделать выводы из предыдущих ошибок и больше внимания уделять развитию гражданского общества.

Следует отметить, что, со своей стороны, представители ПР заявление Ю. Тимошенко о том, что власть стремится продлить срок президентских полномочий до семи лет, называют, мягко говоря, не соответствующим действительности. В этой связи народный депутат, член парламентской фракции Партии регионов В. Колесниченко заявил о том, что лидер БЮТ перестала отделять свои фантазии от реальности.

«Тимошенко, похоже, стала членом Партии регионов, что позволило ей раскрыть «зловещие намерения» ПР, – иронизирует В. Колесниченко. – Во всяком случае, это можно расценивать именно так после ее бредового заявления о том, что власть намерена продлить до семи лет полномочия Президента Украины и перенести парламентские выборы на 2015 г.», – добавил он. – Вот только в самой Партии регионов об этом ничего не знают.

По мнению депутата, причиной того, что лидер БЮТ выдает свои фантазии за действительность, стало «маниакальное стремление к власти, к неограниченным полномочиям, которые она ассоциировала с креслом Президента, и проигранные выборы». «В результате чего появляются заявления, подобные звучавшим от нее в День Независимости Украины. Усугубляют положение вещей и люди из ее окружения, которые привлекли потакать всем ее прихотям и не имеют своего собственного мнения», – пояснил парламентарий. По мнению В. Колесниченко, «скандальные заявления», прозвучавшие в День Независимости, – очередная попытка привлечь к себе внимание.

В свою очередь, народный депутат от Партии регионов М. Чечетов выразил убеждение, что «то, что он (БЮТ. – Ред.) делает – это попытка заработать дешевые политические дивиденды накануне местных выборов, где их ждет очередной провал... Мы думали, что после летних каникул Тимошенко проанализирует и откажется от пути популизма, лжи, обмана избирателей и сде-

лает соответствующие выводы, но никаких выводов не сделано и она дальше ведет свою политическую силу в пропасть», – заявил М. Чечетов.

Вместе с тем, как отмечают некоторые обозреватели, ожидание выступления лидера БЮТ оказалось сильнее самого обращения, которому заметно не хватало конкретики: Ю. Тимошенко стремилась изложить своим сторонникам программное видение политического будущего страны, при этом практически не сказав ничего нового. Отсюда вывод, что новых идей политик, претендующий на лидерство в оппозиции, не предложил – Ю. Тимошенко выступает в своем репертуаре, продолжая эксплуатировать потенциал собственной харизмы. Падение рейтинга популярности «сердечников» заставляет их лидера искать новые пути консолидации команды, но пока прорыва на этом направлении не наблюдается.

Кроме того, Ю. Тимошенко приходится отстаивать свое право на лидерство в оппозиции. Накануне разворачивания политического сезона для БЮТ вновь стала актуальной тема перехода своих депутатов в коалицию.

Народный депутат Украины из фракции БЮТ О. Ляшко уверен, что его бывшие однопартийцы стали «тушками» по принуждению: «Одни идут потому, что им деньги заплатили, а другие – потому, что им создали невыносимые условия для жизни и они просто вынуждены через «не хочу» ломать себя, спасая тем самым свой бизнес и свои семьи». Вместе с тем «апеллирование власти такими методами ни к чему хорошему не приведет. На страхе и силе долго не продержаться. Скоро этот колосс на глиняных ногах рухнет», убежден «бютовец».

В целом же прогнозируется, что данный процесс будет продолжаться. В СМИ называются и конкретные фамилии потенциальных перебежчиков. Так, к примеру, никого не удивляет возможный переход от Ю. Тимошенко молодого олигарха К. Жеваго (плюс восемь депутатов), львиную долю бизнеса которого составляют акции доходного Полтавского ГОКа.

В то же время более глубоких проблем коснулась Н. Королевская в комментарии «ЗН». Она хоть и отмела все подозрения в возможном сотрудничестве с властью, назвав такие слухи «происками оппонентов», однако заметно разошлась во мнении с лидером по поводу восприятия происходящих событий. «Нам нужно делать выводы и проводить работу над ошибками, – убеждена народный депутат. – Необходимо реформатировать голову. Газ, РУЭ, ВВП – все это архиважно. Но это не может быть основным критерием оценки власти. Только качество жизни людей может говорить о качестве власти. Более того, мы должны фиксировать не только негатив. Если власть предпринимает правильные шаги, то оппозиции следует реально их оценивать. И поддерживать. Только так. Ведь очевидно, что тарифы нужно повышать. И не надо меня ловить на расхождениях с лидером. Просто есть решения экономически правильные. Объективно правильные. А есть – неправильные».

Именно в этом месте, по мнению многих бютовцев, находится точка бифуркации для БЮТ вообще. Где блок и лично Ю. Тимошенко может потерять не только «предателей», но и тех, кто воспринимает ситуацию в стране и ситуацию в партии не так, как лидер. Тех, кто настойчиво твердит Ю. Тимошенко, что «сегодня не 2004-й, а уходят от нас не только продажные. Что нужно переформатировать свои отношения с властью и заняться серьезным партийным строительством. Стать конструктивной европейской оппозицией и оставить привычку называть белое черным. Прекратить создавать какие-то липовые комитеты спасения, смешные теневые правительства, проводить пустые праймериз. Только тогда мы вернем нашему слову вес».

Однако, констатируют обозреватели СМИ, лидер БЮТ настойчиво не изменяет своим традициям, отдавая предпочтения быстрым и громким тактическим проектам, действующим по принципу новогодней хлопушки.

Что же касается прогнозов на будущее, то, как отметил заместитель секретаря СНБОУ, политолог Д. Выдрин, «сверхвысокая миссия БЮТ состояла в создании цивилизованной украинской оппозиции, но эта миссия не была выполнена. Зато второй его миссией было показать Украине, что форма никогда не победит содержание. И БЮТ выполнил ее: он показал, что самая красивая форма, даже под названием Юлия Владимировна Тимошенко, не побеждает содержания, в которое упакованы чугунные трубы, слябы, промышленные объекты, работяги со своей зарплатой, заводской менеджмент, футбольные клубы и все остальное. Форма никогда не победит содержание, и БЮТ это доказал. Поэтому БЮТ как политическая сила, выполнившая свою миссию, но не выполнившая сверхмиссию, будет раскалываться», – сказал политолог. Он отметил, что в БЮТ есть несколько ярких людей, которые, по его мнению, сейчас начнут собственные проекты. «Может быть, в этом и состояла еще одна миссия БЮТ: породить несколько сильных, ярких людей, которые, возможно, потом создадут и нормальную оппозицию, и нормальную власть», – предполагает Д. Выдрин.

Впрочем, БЮТ и так рассыпается на глазах, и не только в парламенте, считает обозреватель интернет-издания From-ua.com. Отмечается, что после того, как Ю. Тимошенко так и не стала Президентом, провинциальные ячейки БЮТ сразу же начали покидать все те, кто пристроился туда из расчета на результат выборов-2010. А теперь оттуда потихоньку уходят и те, кто не видит перспектив победы блока на выборах местных. Не везде, но на юго-востоке, где шансы БЮТ самые низкие, это бегство принимает массовый характер. «Особенно забавны так называемые внепартийные «хозяйственники», которые традиционно избегают членства в какой-либо партии, но всегда ставят на фаворитов, – отмечает автор публикации. – Те, кто еще год назад чуть ли не целовал ручку премьеру Тимошенко, сегодня усердно убеждают избирателей (и «регионалов»), что никогда не имели с «этой дамой» никаких отношений.

Таким образом, резко тает поддержка Тимошенко и среди местечковой элиты».

В это же время БЮТ обзаводится и новыми союзниками. Так, лидер движения «Народная самооборона», бывший глава МВД Ю. Луценко признал себя членом команды Ю. Тимошенко и заявил, что готов выполнять ее указания. Ю. Луценко считает, что в ситуации, сложившейся в стране после прихода к власти Партии регионов, оппозиционным движениям (включая его собственное) следует объединиться вокруг мощного лидера. В качестве такового он назвал Ю. Тимошенко, отметив, впрочем, что объединение «имеет свои плюсы и минусы». Отказавшись от альянса, противники власти, по словам Ю. Луценко, «доиграются до того, что будет 15 оппозиционеров по 3 % (рейтинга), а властвовать будет 30-процентная Партия регионов».

Не исключает возможности «объективного объединения» парламентской и внепарламентской оппозиций против предложения Президента В. Януковича относительно необходимости совершенствования Конституции и лидер ПСПУ Н. Витренко, хотя по прежнему считает Ю. Тимошенко «наговкой» и «бандеровкой». «Должна сказать, что сейчас объективные процессы в этом направлении идут, но это касается непосредственно конкретных этапов оппозиционной борьбы. Но принципиального объединения с «оранжевыми» в единую политическую силу у нас никогда не произойдет», – сказала она.

По словам политика, основными препятствиями для объединения ПСПУ и БЮТ являются «важнейшие противоречия в цивилизационных принципах». «У нас с БЮТ абсолютно разный цивилизационный вектор. Еще два года назад на одном ток-шоу мне задали вопрос: могла бы я объединиться с Тимошенко? Я ответила – нет, потому что она наговка и бандеровка, а я – за союз с Россией. Но когда мы видим, что происходит цементирование власти и полный ее захват в руках одной политической силы, да еще и бандитскими методами, то, конечно же, объективно мы будем объединяться со всеми, кто против этих методов», – отмечает лидер ПСПУ.

Наряду с вопросом совершенствования Конституции в центре внимания украинского политикума находится также проведение выборов в местные органы власти.

30 августа текущего года ВР внесла поправки в соответствующий закон, которыми, кроме прочего, допускаются до участия в выборах «молодые» политсилы, зарегистрированные менее чем за год до даты проведения выборов.

В правящей коалиции утверждают, что изменения закона – это шаг к демократизации выборов, поскольку теперь число их участников резко возрастет. Оппозиция же увидела в этом намерение Президента размыть ряды оппозиционных сил. «Партия регионов, по последним опросам, потеряла более 10 % голосов, а оппозиция наращивает поддержку, – говорит лидер партии «Народная самооборона», бывший глава МВД Украины Ю. Луценко. – Видя

обвал поддержки, Партия регионов делает ставку на увеличение количества псевдооппозиционных партий на предстоящих местных выборах».

Политтехнолог Т. Березовец также уверен, что главная цель Партии регионов – снизить рейтинг Ю. Тимошенко и ее партии. «Партия регионов понимает необходимость запуска конкурентов на электоральное поле Юлии Тимошенко, чтобы допустить Яценюка и Тигипко, которые сумели бы отобрать как можно больше голосов у Юлии Тимошенко».

В Блоке Юлии Тимошенко вообще убеждены, что поправки в закон о местных выборах – «начало узурпации власти Януковичем».

Говоря о технологиях «регионалов» на местных выборах, Ю. Тимошенко назвала одной из них создание мелких партий и блоков, которые распылят голоса избирателей. «Сегодня они пытаются создать тысячи партий, блоков, образований для того, чтобы распылить и раздробить голоса», – цитирует политика ее персональный сайт. По мнению Ю. Тимошенко, внедрение смешанной системы выборов позволит «регионалам» с помощью административного ресурса сформировать крепкие фракции на местах.

Сторонников Ю. Тимошенко появление новых конкурентов, разумеется, не устраивает, поэтому они не голосовали за изменения в закон. Кроме того, они в очередной раз потребовали снять запрет на участие блоков и заменить мажоритарно-пропорциональную систему пропорциональной. Поскольку блоки в этих выборах не участвуют, то вместо Блока Юлии Тимошенко в избирательной кампании будут отдельно участвовать партия «Батьківщина» и ее сателлиты – «Реформы и порядок» и УСДП. А бренд «Батьківщина» – намного менее раскрученный, чем БЮТ.

Впрочем, политологи говорят о всё ещё слабом админресурсе президентской вертикали, о чем свидетельствуют, например, не прошедшие в начале августа выборы мэра Измаила. Именно из-за этого на октябрьских выборах результат может оказаться совсем не таким, на какой рассчитывают в окружении Президента. По крайней мере, именно на это надеются в БЮТ.

«В Киеве мы намерены получить достаточную поддержку, учитывая тот факт, что 80 % киевлян, по последним исследованиям, отрицательно оценивают действия нынешней городской власти», – отметил «бютовец» А. Семинога.

Также, по словам ряда знакомых с ситуацией политтехнологов, если сейчас Ю. Тимошенко вовремя появится на трибуне с правильными тезисами, результат местных выборов может неприятно удивить власть.

Обозреватели не исключают и того, что на итоги местных выборов может повлиять и появившаяся в ряде СМИ информация о «преследовании» соратников экс-премьера. Один из главных доводов ПР о недопустимости голосования за БЮТ основывается на том, что представители этой политической силы запятнали себя в период пребывания у власти.

В частности, в Украине объявлен в розыск сослуживец Ю. Тимошенко, министр экономики в ее кабинете Б. Данилишин. «Наступление» на команду

Ю. Тимошенко не ограничивается делом о коррупции в Минэкономике. В числе арестованных чиновников из правительства Ю. Тимошенко – бывший начальник таможни А. Макаренко, бывший замглавы «Нафтогаза» И. Диденко и бывший и. о. министра обороны В. Ивашенко. Все они подозреваются в злоупотреблениях служебным положением.

Следует отметить, что о политической подоплеке дела Б. Данилишина говорят не только представители БЮТ, но и соратники Партии регионов по коалиции. «До местных выборов еще появятся новые «данилишины». Но эти запугивания ничем конкретным не закончатся. После 31 октября якобы враждующие кланы (БЮТ и ПР) вновь объединятся», – уверен народный депутат Л. Грач (КПУ).

В Генпрокуратуре отрицают политическую ангажированность расследования. «Это вовсе не политика, а обыкновенная уголовщина», – считает заместитель Генпрокурора Р. Кузьмин, курирующий дело о злоупотреблениях экс-министра.

В то же время, как уверяет экс-глава МВД Ю. Луценко, в последнее время Генпрокуратура активно ищет компромат на бывшего первого вице-преьера А. Турчинова.

Как известно, А. Турчинов считается наиболее доверенным лицом Ю. Тимошенко в политике – она поручает ему самые важные и деликатные участки работы. В украинской прессе его неоднократно называли «правой рукой» лидера БЮТ. В частности, бытует мнение, что вся партийная работа в БЮТ и «Батьківщині» держится именно на А. Турчинове, а Ю. Тимошенко, формально являясь лидером блока и партии, менее вовлечена эту работу, нежели он.

«Вероятность его ареста высока. Именно с этой целью ранее и были задержаны чиновники Кабмина Юлии Владимировны. Судите сами: при Тимошенко все эти люди работали в государственных органах, которые вели переписку с Турчиновым. А теперь их, видимо, пытаются заставить дать против него показания», утверждает Ю. Луценко.

В БЮТ его предположения посчитали вполне реальными. «Арестовывать Тимошенко власти невыгодно с точки зрения электоральной поддержки, но при этом они будут делать все, чтобы ограничить свободу людей, которые были вокруг нее», – заявил народный депутат от БЮТ С. Власенко.

Политолог В. Небоженко отметил: «Конечно, если Турчинова арестуют, это будет большой удар по Тимошенко. Ведь Турчинов контролировал партию в значительно большей степени, чем она сама».

В свою очередь, руководитель Института Горшенина В. Фесенко считает, что арест А. Турчинова – это крайняя мера, на которую вряд ли решится власть в противостоянии с оппозицией. «Это может привести к резкому обострению и без того напряженных отношений между властью и оппозицией», – прогнозирует он. В. Фесенко думает, что такой шаг может испортить реноме страны, которым дорожит команда власти, а потому арест А. Турчинова

маловероятен. «Мне кажется, что пока это скорее страшилка, потому что арест Турчинова многими будет восприниматься как политические репрессии. Я не исключаю, что какие-то сомнительные решения могли выходить и за подписью первого вице-премьера. Но здесь как раз тоже будет проблема, потому что Турчинов – это лицо Блока Тимошенко, «Батьківщини». Когда предъявляют претензии Данилишину или еще кому-то из бывшей команды Тимошенко, то это в большинстве своем люди, которые не являются политиками, они скорее воспринимаются как чиновники. А Турчинов уже давно воспринимается как второе лицо в Блоке Тимошенко. Поэтому попытка его ареста может стать политическим скандалом и многими будет восприниматься как политические репрессии против БЮТ», – рассказал эксперт.

В свою очередь, в Партии регионов подозревают, что слухи об аресте выпускает в политических целях сам БЮТ – чтобы создать имидж гонимой оппозиции. «Они специально раздувают скандал, чтобы хоть как-то поднять свой рейтинг перед местными выборами», – считает первый замглавы фракции ПР в Верховной Раде М. Чечетов.

Со своей стороны, в Генеральной прокуратуре Украины назвали сообщения о целенаправленном поиске компромата на бывшего вице-премьера абсурдными, а в СБУ отказались комментировать «различные домыслы».

Напоследок можно отметить, что практически все обратили внимание на поразительную – даже на фоне самых маргинальных партий и движений – пассивность БЮТ: за всё лето Блок Ю. Тимошенко и она лично выдали лишь несколько мало кем услышанных коммюнике.

В связи с этим в СМИ озвучивается и точка зрения о том, что то, что большинство расценило как временный политический отпуск Ю. Тимошенко, какой-то хитрый маневр для накопления сил и нового решающего броска, может иметь и другое, более банальное объяснение – политическая звезда лидера БЮТ стремительно закатывается. Возможно даже, что она сама понимает это и считает бессмысленным тратить время и деньги на бесперспективные проекты. И сейчас пересматривает свою стратегию, отказавшись от борьбы за ключевые посты власти, готовясь к пассивной обороне в парламентской оппозиции и, где получится, на местах. Отмечается также, что подобный маневр организованного отступления в корне меняет саму суть БЮТ как политической силы. Если Ю. Тимошенко уже не может реально претендовать на посты Президента, Премьера, спикера, то у неё исчезает и поддержка крупного бизнеса, а также массы конъюнктурщиков, которые всегда ищут для себя самой высокой «крыши».

В целом же, характеризуя вхождение БЮТ в новый политический сезон, можно констатировать, что Ю. Тимошенко не порадовала своих сторонников наличием продуманного плана действий – четких политических инициатив из ее уст 24 августа не прозвучало. Как отмечают некоторые обозреватели, видимо, экс-Премьер ожидает первых платежей с повышенными тарифами на ус-

луги ЖКХ, способних стать агитационным инструментом против власти куда мощнее листовок, выпущенных оппозиционерами. Ю. Тимошенко будет бить по болевым точкам власти как политик, хорошо знакомый с проблемами страны. Вряд ли экс-Премьер будет ограничена в остроте своих заявлений уголовными делами, которые новая власть возбуждает против ее бывших подчиненных. Скорее, это только подстегнет лидера БЮТ к наступательным действиям.

В то же время пока Ю. Тимошенко действует по стандартным шаблонам, не используя оригинальных ноу-хау. В связи с этим эксперты предполагают, что ей придется сменить стратегию и тактику, чтобы обозначить свои претензии на реванш, поскольку сегодня заявления лидер БЮТ напоминают, скорее, перечень политических обид.

С. Горова, влас. кор.

АКТУАЛЬНА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

Місцеві вибори: чи готовий виборець?

«Вибори до місцевих органів влади-2010: оцінки та очікування населення» – з такої теми фундація «Вища школа професійної політики» презентувала соціологічне опитування на прес-конференції в інформаційному агентстві УНІАН.

Дослідження проведене з 14 по 21 серпня 2010 р. за репрезентативною всеукраїнською вибіркою. Модель вибірки: трищаблева, стратифікована з квотним відбором на 3-му шаблі за статтю, віком та освітою респондентів. Обсяг вибірки 1200 одиниць. Гранична теоретична помилка репрезентативності 2,88 %.

Загалом під час дослідження було опитано по регіонах: Західний – 278 осіб (23,2 %), Північний – 210 осіб (17,5 %), Східний – 254 особи (21,2 %), Центральний – 228 осіб (19,0 %) та Південний – 230 осіб (19,2 %). У містах опитано 554 особи (68,5 %), у селах – 378 осіб (31,5 %).

За результатами дослідження роботою місцевої влади повністю задоволені лише 4,7 % респондентів. Переважно задоволені – 33,0 %, переважно незадоволені – 22,7 %, незадоволені – 36,3 %, ще 3,3 % було важко відповісти.

Таким чином, кількість громадян, незадоволених роботою місцевої влади, значно перевищує кількість задоволених її діяльністю: 59,0 % проти 37,7 %.

Найбільший рівень задоволеності діяльністю місцевої влади зафіксовано у Західному регіоні. Там кількість респондентів, задоволених роботою місцевої

влади (цілком або частково), збігається з кількістю незадоволених – по 48,2 % (було важко відповісти на запитання 3,6 %).

У Східному регіоні діяльністю місцевої влади загалом задоволені 37,0 %, у Південному – 35,6 %, у Північному та Центральному дещо більше 30 %. Незадоволених у кожному з них понад 60 %.

Найбільший рівень задоволеності зафіксовано у Донецькій (54,6 %), Волинській (51,3 %) та Львівській (48,8 %) областях. Найменший у Харківській області – 13,0 % та у місті Києві – 10,3 %. Причому в Києві жоден з опитаних не сказав, що він цілком задоволений діяльністю місцевої влади.

Фундація «Вища школа професійної політики» відзначає чітку закономірність: чим вищий рівень життя респондентів, тим вища оцінка роботи місцевої влади. Отже, 50 % тих, хто оцінив свій матеріальний дохід як дуже високий, поставили оцінку діяльності місцевої влади «дуже добре». Серед тих, хто оцінив своє матеріальне становище як добре, таких 45,3 %. Натомість серед тих, хто оцінив своє матеріальне становище як дуже погане, таких лише 10,7 %. Відмінностей в оцінках роботи місцевої влади між чоловіками та жінками немає. Є відмінності за віком: чим старші, тим менший рівень задоволеності. Цілком незадоволені діяльністю місцевої влади 42,6 % респондентів віком понад 50 років. Разом з частково незадоволеними їхня кількість перевищує 60 %. Практично така сама картина спостерігається у віковій групі від 35 до 50 років, але тут кількість цілком незадоволених становить 36,1 %. У віковій групі від 25 до 35 років цілком незадоволених 33,6 %, а у віковій групі від 18 до 25 років таких лише 21,5 %.

Голова фундації «Вища школа професійної політики» О. Вострих повідомив, що майже дві третини (60,4 %) опитаних не ознайомлені з новим законом про вибори до місцевих рад. Частково ознайомлені з ним 28,7 %; відповіли, що знають його головні положення 10,9 %.

Проте зміни у законодавстві оцінено так: скорочення строків передвиборної кампанії від 90 до 50 днів підтримали 65,8 % опитаних, не підтримали 11,0 %, 19,2 % – відповіли, що їм це байдуже.

Заборону на участь у виборах блоків партій підтримали 43,3 %, не підтримали 25,2 %.

Положення про те, що у виборах можуть брати участь тільки партії, зареєстровані не менше ніж за рік до виборів, підтримали 54,8 % респондентів, не підтримали 24,0 %.

Положення нового закону про те, що вибори відбудуться за змішаною (партійно-мажоритарною) системою, підтримали 55,0 %, не підтримали – 17,7 %.

Тільки 21,8 % опитаних, за результатами дослідження, підтримають головування за закритими партійними списками, більшість (52,2 %) – за відкриті партійні списки.

51,2 % респондентів не підтримують положення закону, згідно з яким кандидатів у мери міст можуть висувати виключно партії («за» – 30,2 %).

Більша частина опитаних (62,0 %) погоджуються, що вибори мерів міст відбуватимуться в один, а не в два тури, проти – 19,8 %.

За результатами проведеного соціологічного дослідження, у виборах до місцевих органів влади на сьогодні готові взяти участь 69,7 % респондентів. 13,3 % ще не прийняли рішення, а 17,0 % відповіли, що не братимуть участі у виборах.

Традиційно найбільшу активність на виборах слід очікувати в Західному регіоні. Там виявили готовність взяти участь у них 82,7 % респондентів.

Очікувана активність в інших регіонах практично однакова: Північний – 69,5 %, Східний – 66,1 %, Південний – 65,2 % та Центральний – 62,3 %.

Очевидно, у зв'язку з тим, що виборча кампанія ще не почалася, а про неї тільки говорять, майже половина опитаних (49,5 %) ще не визначилася, за кандидатів якої партії вони голосуватимуть.

3-поміж тих, хто визначився, за Партію регіонів готові проголосувати 32,6 % респондентів; за партію «Батьківщина» – 16,2 %; за партію «Сильна Україна» – 13,4 %; за місцеві партії – 3,6 %; за КПУ – 3,2 %; за партію «Свобода» – 2,4 %; за «Народний рух України» – 1,6 %; за «Народну партію» – 1,2 %. Решта партій дістала підтримку менше ніж 1 %. Проти всіх на виборах готові проголосувати 8,3 %.

Фундація «Вища школа професійної політики» повідомила, що порівняно з даними дослідження, проведеного у попередньому кварталі, Партія регіонів втратила 3,6 %, партія Ю. Тимошенко збільшила свій ресурс майже на 4 %, а партія С. Тігіпка – на 3 %.

Голоси провідних партій по регіонах розподілилися таким чином: Партії регіонів віддають голоси на сході України – 35,5 %, на півдні України – 31,2 %, у центрі – 19,4 %, на півночі – 8,6 % і на заході – 5,3 %.

Партія «Батьківщина»: захід України – 35,0 %, північ – 27,5 %, центр – 15,0 %, південь – 12,5 %, схід – 10,0 %.

Партія «Сильна Україна»: центр – 45,5 %, захід – 18,2 %, схід – 15,2 %, північ – 12,0 %, південь – 9,1 %.

КПУ половину голосів може взяти на сході України, другу в решті регіонів.

За словами О. Востриха, за умови голосування за мажоритарними списками дві третини опитаних відповіли, що вони орієнтуватимуться на особистість кандидата та його програму, а 19,2 % – проголосують за кандидата, якого висунула певна політична сила.

43,4 % опитаних пов'язують з місцевими виборами надію на поліпшення свого життя, але 49,9 % вважають, що результати місцевих виборів на їхньому житті не позначаться.

Проведене дослідження також виявило ті проблеми, вирішення яких очікує населення від місцевої влади. Переважна більшість опитаних негативно ставиться до підвищення з 1 серпня 2010 р. на 50 % ціни на природний газ для населення. Тільки 21,8 % опитаних згодні з тим, що це був хоча й вимушений, але еко-

номічно обгрунтований захід. А 67,2 % респондентів вважають, що підвищувати ціну на газ не було жодної необхідності. Крім цього, 86,3 % відзначили, що підвищення ціни на газ призведе до подорожчання й інших товарів та послуг.

За отриманням субсидій уже звернулися або планують звернутися найближчим часом 21,0 % респондентів, а 73,3 % не вірять, що субсидії отримають усі, хто їх потребує.

У результаті 48,1 % респондентів вважають, що підвищення ціни на газ позначиться на голосуванні до місцевих органів влади.

На запитання: «Які проблеми повинна вирішувати новообрана місцева влада у першу чергу?» респонденти визначили понад 40 першочергових, на їхню думку, завдань. Серед них на першому місці – поліпшення стану доріг, будівництво нових доріг та транспортних розв'язок; на другому – благоустрій своїх населених пунктів; на третьому – боротьба з безробіттям та створення нових робочих місць.

(Інформація СІАЗ)

«Ашманов и партнеры-Украина» начинает работу

Инвестиционная группа «Интернет Инвест» (Киев) и компания «Ашманов и партнеры» (Москва) объявили о создании в Украине совместной компании «Ашманов и партнеры-Украина».

По условиям соглашения, «Ашманов и партнеры» (Москва) предоставит украинской стороне доступ к эксклюзивным технологиям поискового продвижения, управления контекстной и медийной рекламой, продвижения брендов в сети и главное – огромный опыт в применении этих технологий в реальных бизнес-проектах. «Основная цель – предоставить в Украине такие же услуги, как те, что мы можем предоставлять в России», – говорил на пресс-конференции в информационном агентстве УНИАН генеральный директор компании «Ашманов и партнеры» (Россия, г. Москва) И. Ашманов.

Украинская сторона возьмет на себя обеспечение технологической базы, всю операционную деятельность, а также адаптацию ряда технологий к условиям местного рынка. Президент групп компаний «Интернет Инвест», заместитель главы правления Интернет-ассоциации Украины А. Ольшанский отметил, что отчасти к такому сотрудничеству подвели «запросы клиентов, которые нуждаются в этих услугах». «Поскольку мы всегда сосредоточены на качестве услуг для клиентов, то решили попробовать найти партнера, который является лидером в этой области для того, чтобы дать клиентам услугу само-

го высокого качества, которое возможно на данном рынке», – подчеркнул А. Ольшанский.

Кроме того, для компании такой альянс позволит сэкономить несколько лет времени и, фактически, даст возможность сразу оказаться на передовой технологического развития.

Компания «Ашманов и партнеры» известна на рынке также просветительской работой, проведением целого ряда семинаров и конференций, посвященных средствам превращения Интернета в инструмент для бизнеса. По этому направлению также планируется тесное сотрудничество с украинской стороной, подготовка и проведение совместных мероприятий, что в перспективе будет способствовать развитию украинского рынка услуг продвижения бизнеса в Интернете.

«Интернет из разных мест выглядит немного по-разному, – приводятся в пресс-релизе, розданном журналистам, слова И. Ашманова. – Я имею в виду, что с развитием механизмов геотаргетинга у поисковиков и рекламных сетей позиции сайтов в выдаче по определенным запросам или, например, стоимость целевой контекстной рекламы сильно отличаются для России и Украины. Раньше мы вынуждены были отказывать клиентам из Украины, поскольку не имели в Украине соответствующей базы и не могли обеспечить услугу такого качества, которое обычно ассоциировано с нашей компанией. Сейчас, с появлением украинского партнера, ситуация изменится, и украинские пользователи сети смогут получить по-настоящему высококлассный сервис».

Организация такого вида сотрудничества характерна тем, что способствует продвижению инновационных технологий в Украине, укрепляя тем самым позиции компании «Ашманов и партнеры», ведущей в данном сегменте рынка, также и в России. Данное направление сотрудничества является очень важным в развитии интернет-технологий, в сфере, в которой наблюдается традиционное отставание наших двух стран по сравнению с ведущими странами Запада. Это тем более значительно, что активное проявление глобализационных процессов требует технологического выравнивания субъектов экономической деятельности во всем мире.

Справочная информация:

Инвестиционная группа «Интернет Инвест» является одной из крупнейших в Украине в сфере Интернет и высоких технологий. Холдинг объединяет проекты, каждый из которых является признанным лидером в своей области: регистратор доменных имен Imena.UA, хостинг-провайдер MiroHost, Украинская баннерная сеть, рекламное агентство PingWin, национальная почтовая система Mail.UA, хостинговый проект GigaHost.ua, сервис паркинга доменных имен Parking.ua.

Компания «Ашманов и партнеры» основана в 2001 г. и является одним из лидеров российского рынка интернет-маркетинга. Основные направления деятельности компании – интернет-маркетинг (поисковое продвижение сайтов,

контекстна реклама, медійна реклама, продвижение в социальных сетях, комплексный интернет-маркетинг), консалтинг (проведение специализированных аудитов интернет-бизнеса заказчика, исследования целевой аудитории и разработка интернет-стратегии), разработка и внедрение полезных технологий, повышающих эффективность интернет-проектов. Компания «Ашманов и партнеры» является организатором крупнейших в России отраслевых конференций по поисковой оптимизации, интернет-рекламе и созданию сайтов.

(Інформація СІАЗ)

Коментарі спеціалістів на звернення громадян *

Державна реєстрація нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади

Чи зареєстровано в Міністерстві юстиції Положення про систему експертизи по встановленню причинного зв'язку хвороб, інвалідності й смертності з дією іонізуючого випромінювання та інших шкідливих чинників унаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, затверджене наказом МОЗ і МНС від 30.05.1997 р. № 166/129?

Відповідно до Указу Президента України від 03.10.1992 р. № 493 «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» та підpunkту 12 п. 4 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2006 р. № 1577, Мін'юст здійснює відповідно до законодавства державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, що стосуються прав, свобод і законних інтересів громадян або мають міжвідомчий характер.

Таким чином, державна реєстрація постанов Кабінету Міністрів України законодавством не передбачена. Разом з цим, згідно з абзацом 2 п. 6 Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 р. № 376, нормативно-правові акти, видані починаючи з дня прийняття Акта проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), – чинні, опубліковані та неопубліковані, у тому числі з обмежувальними грифами, закони України, постанови Верховної Ради України, укази і розпорядження Президента України, декрети, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, рішення і висновки Конституційного Суду України, зареєстровані в Мін'юсті нормативно-правові акти міністерств, інших центральних органів

виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, Національного банку, а також міжнародні договори України включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. Положення про систему експертизи по встановленню причинного зв'язку хвороб, інвалідності і смерті з дією іонізуючого випромінювання та інших шкідливих чинників унаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, затверджене наказом МОЗ і МНС від 30.05.1997 р. № 166/129, видано для забезпечення виконання ст. 12 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та зареєстровано в Міністерстві юстиції 20.10.1997 р. за № 491/2295 в установленому порядку.

Роз'яснення щодо застосування нормативно-правих актів надаються органами, що їх видали.

Міністерство юстиції України

* * *

Чи втратили чинність Постанови Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 р. № 560 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій і Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій» та від 21.07.2005 р. № 630 «Про затвердження правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та Типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення»?

Відповідно до Указу Президента України від 3.10.1992 р. № 493 «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади», державній реєстрації підлягають нормативно-правові акти міністерств, інших органів виконавчої влади, що зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер.

Закони України, постанови Верховної Ради України, укази й розпорядження і Президента України, декрети, постанови й розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативні акти міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, зареєстровані в Міністерстві юстиції України, нормативні акти і Національного банку України, міжнародні договори України відповідно до Указу Президента України від 27.06.1996 р. № 468 «Про Єдиний державний реєстр нормативних актів» включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Вищезазначені постанови включені до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів відповідно 13 липня та 25 липня 2005 р. з присвоєнням реєстраційних кодів № 33019/2009, № 33177/2005.

Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 р. № 560 «Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій і Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій» втратила чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 р. № 529.

Крім того, відповідно до ст.19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Міністерство юстиції України

* * *

Чи підлягає державній реєстрації Наказ міністра оборони від 14.04.2007 р. № 175 «Про встановлення граничних розмірів премії військовослужбовцям Збройних сил України»?

Цей Наказ, виданий у межах компетенції Міністра оборони відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28.03.2007 р. № 594 «Деякі питання грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу у 2007 році», не підлягає державній реєстрації в Міністерстві юстиції згідно з підпунктом «д» п. 5 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.92 № 731 (із змінами), оскільки спрямований на організацію виконання рішення Кабінету Міністрів України і не містить нових правових норм. Роз'яснення щодо застосування цього акта надаються Міністерством оборони як органом, що його видав.

Міністерство юстиції України

* * *

Чи можуть бути оскаржені нормативно-правові акти в порядку судового провадження?

Відповідно до п. 2 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 р. № 731 (із змінами), державній реєстрації підлягають нормативно-правові акти, що зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер.

Разом з цим п. 5 зазначеного Положення визначено ознаки, за наявності яких акти на державну реєстрацію не подаються. Зазначене, зокрема, стосується актів ненормативного характеру (індивідуальні акти), тобто актів, що породжують права й обов'язки виключно у того суб'єкта (чи визначеного ним певного кола суб'єктів), якому він адресований, та відповідно не можуть бути застосовані до інших суб'єктів, а також дія яких обмежується встановленим у них строком і вони розраховані на разове застосування.

Крім того, нормативно-правові акти Національного банку набувають чинності відповідно до законодавства України.

Так, відповідно до ст. 3 Указу Президента України від 3.10.1992 р. № 493 «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» нормативно-правові акти, які зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, набувають чинності через 10 днів після їх реєстрації, якщо в них не встановлено пізнішого строку надання їм чинності.

При цьому, відповідно до ст. 57 Конституції України, нормативно-правові акти, що визначають права й обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом. Нормативно-правові акти, що визначають права й обов'язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є нечинними. Водночас зазначено, що згідно з ч. 2 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України до адміністративних судів можуть бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій чи бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження.

Так, особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів встановлені ст. 171 Кодексу адміністративного судочинства України, правила якої поширюються, зокрема, на розгляд адміністративних справ щодо законності та відповідності правовим актам вищої юридичної сили нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів владних повноважень. Разом з цим, відповідно до ч. 8 ст. 171 цього Кодексу, суд може визнати нормативно-правовий акт незаконним чи таким, що не відповідає правому акту вищої юридичної сили, повністю або в окремій його частині. Крім того, з приводу отримання копії постанови Правління Національного банку України від 10.09.2009 р. № 540 Вам необхідно звернутись до органу, що її видав, тобто до Національного банку України.

Міністерство юстиції України

* * *

Чи зареєстровано в Міністерстві юстиції України Наказ міністра оборони України від 6.10.2006 р. № 577 «Про затвердження Інструкції про організацію забезпечення і надання військовослужбовцям Збройних сил України та членам їх сімей житлових приміщень»?

Відповідно до Указу Президента України від 03.10.1992 р. № 493 «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» нормативно-правові акти, які видаються міністерствами, іншими органами виконавчої влади і які зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, підлягають державній реєстрації.

Головне квартирно-експлуатаційне управління Збройних сил України не належить до кола органів, акти яких підлягають державній реєстрації в Міністерстві юстиції України. Наказ Міністра оборони України від 06.10.2006 р. № 577 «Про затвердження Інструкції про організацію забезпечення і надання військовослужбовцям Збройних сил України та членам їх сімей житлових приміщень», виданий відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.2006 р. № 1081 «Про затвердження Порядку забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житловими приміщеннями» у межах компетенції міністра оборони, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.10.2006 р. за № 1171/13045 (зі змінами) в установленому порядку. Роз'яснення щодо застосування цього нормативно-правового акта надає Міністерство оборони України як орган, що його видав.

Разом з цим Міністерство юстиції України не надає правової оцінки діям органів державної влади та їх посадових осіб.

Згідно з ч. 2 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України, рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій чи бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження, можуть бути оскаржені до адміністративних судів.

Міністерство юстиції України

* * *

Чи підлягають нормативно-правові акти Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» державній реєстрації в Міністерстві юстиції України?

Відповідно до п. 6 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 р. № 731 (зі змінами),

Мін'юст здійснює державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.

Одночасно повідомлено, що Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта» не є органом виконавчої влади, акти яких підлягають державній реєстрації.

Міністерство юстиції України

* * *

Чи є чинним Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 6.11.2007 р. № 169 «Про затвердження Змін до наказу Мінбуду України від 22.11.2005 № 4»?

Відповідно до ст. 254 Кодексу адміністративного судочинства України постановою або ухвалою суду першої інстанції, якщо інше не встановлено цим Кодексом, набирає законної сили після закінчення строку подання заяви про апеляційне оскарження, встановленого цим Кодексом, якщо таку заяву не було подано.

За інформацією Міністерства з питань житлово-комунального господарства України (лист від 26.08.2009 р. № 8/5-9016) Мінжитлокомунгоспом було подано апеляційну скаргу на постанову Окружного адміністративного суду м. Київ від 09.06.2008 р. № 2/34. Відповідно до підпункту «б» п. 17 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 р. № 731, підставами для скасування рішення про державну реєстрацію є набрання законної сили судовим рішенням про визнання нормативно-правового акта незаконним чи таким, що не відповідає нормативно-правовому акту вищої юридичної сили, повністю або в окремій його частині.

Постанова Окружного адміністративного суду м. Київ від 09.06.2008 р. № 2/34 не набрала законної сили, тому підстав для скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правового акта немає.

Враховуючи вищезазначене, Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 06.11.2007 р. № 169 «Про затвердження Змін до наказу Мінбуду України від 22.11.2005 р. № 4», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.11.2007 р. за № 1320/14587, на сьогодні є чинним.

Міністерство юстиції України

Пенсійне законодавство

Норми, методика та порядок нарахування пенсії

Який порядок обчислення й сплати страхувальниками та застрахованими особами у разі прострочення заборгованості зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України?

Відповідно до ч. 2 ст. 106 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон) суми страхових внесків своєчасно не нараховані та/або не сплачені страхувальниками у строки, визначені ст. 20 цього Закону, у тому числі обчислені територіальними органами Пенсійного фонду у випадках, передбачених ч. 3 ст. 20 цього Закону, вважаються простроченою заборгованістю зі сплати і страхових внесків (далі – недоїмка) і стягуються з нарахуванням пені та застосуванням фінансових санкцій.

За рахунок сум, що надходять від страхувальника або від державної виконавчої служби в рахунок сплати недоїмки, погашаються суми недоїмки, пені та фінансових санкцій у порядку календарної черговості їх виникнення. У разі, коли страхувальник має несплачену недоїмку, пеню та фінансові санкції та здійснює сплату поточних сум страхових внесків, ці суми зараховуються в рахунок сплати недоїмки, пені та фінансових санкцій (ч. 5 ст. 106 Закону).

Разом з цим з питань застосування абзацу 3 п. 10.11 Інструкції пропонуємо звернутися до суб'єкта нормотворення, тобто Пенсійного фонду України.

Міністерство юстиції України

Правові засади у сфері транспорту та зв'язку

Який нормативно-правовий документ визначає порядок надання послуг поштового зв'язку?

Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта» не належить до кола органів, акти яких відповідно до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 р. № 731, підлягають державній реєстрації в Мін'юсті.

На сьогодні порядок надання послуг поштового зв'язку, права та обов'язки операторів поштового зв'язку та користувачів послуг поштового зв'язку, відносини між ними визначено Правилами надання послуг поштового зв'язку, затвердженими постановою, Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 р. № 270.

Міністерство юстиції України

* Відповіді на запитання підготовлені за матеріалами Департаменту комунікацій влади та громадськості Кабінету Міністрів України

Проблеми інформатизації

Матеріали до Міжнародної конференції «Еволюція структури і функцій бібліотекознавства під впливом сучасних інформаційних технологій» (Київ 5–6 жовтня 2010 р.)

В. Пальчук, мол. наук. співроб.

Регіональні бібліотечні заклади і місцеві органи влади: результати співробітництва

У статті висвітлено шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичного супроводу діяльності органів місцевої влади регіональними бібліотеками.

Ключові слова: регіональні бібліотеки, інформаційно-аналітична діяльність, органи місцевої влади, інформаційно-аналітичні матеріали

Розвиток інформаційної інфраструктури України, формування певних традицій в організації інформаційного виробництва, розподіл інформаційного ринку і водночас наявність постійного вдосконалення технологій продукування інтелектуально-інформаційних продуктів (послуг) під впливом процесів «інформатизації та посилення індивідуалізації інформаційних споживчих орієнтацій» [9] зумовлює використання нових підходів в організації діяльності регіональних бібліотек відповідно до нових інтелектуально-інформаційних потреб окремих категорій користувачів певної території «демонструвати свою мобільність та якісне змістовне оновлення» [10].

Більше того, регіональні бібліотеки стикаються з новими вимогами інтелектуально-інформаційного забезпечення ефективної професійної діяльності економічних, управлінських, соціально-культурних та інших структур певного регіону.

Це завдання, як показало дослідження, бібліотеки окремої території (області, міста, району, селища тощо) вирішують шляхом:

- розкриття своїх потенційних можливостей на основі використання новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій;
- розширення структурно-функціональної організації та забезпечення координації у внутрішньому середовищі бібліотеки при впровадженні інтелектуально-інформаційних технологій аналітики опрацювання інформації (знань), узгодженості технологічних процесів і дій;
- організації взаємозв'язків із зовнішнім середовищем, зокрема налагодження корпоративної роботи з метою прискорення процесу опрацювання масивів інформації (знань) для швидкого введення в громадську діяльність регіону;
- визначення сегмента бібліотечних послуг і продуктів в інформаційному просторі регіону.

Визначальне місце в досягненні результативної реалізації цих заходів з метою збереження бібліотекою провідного місця в інформаційній інфраструктурі регіону, підвищення ефективності використання бібліотечного потенціалу посідають інформаційно-інтелектуальні потреби потенційних категорій користувачів, серед яких значна увага приділяється інформаційному супроводу діяльності місцевих владних структур. Спектр інформаційних потреб (ІІ) органів виконавчої влади, місцевого самоврядування значною мірою відрізняється від ІІ посадових осіб вищих органів державної влади, центральних органів виконавчої влади, державних служб тощо. Ці ІІ тематично відбивають універсальний характер напрямів діяльності владних структур у регіонах, до функціональних обов'язків яких належить забезпечення сталого розвитку усіх сфер громадської діяльності на керованій території.

Дослідники визначають переважно такі напрями [2; 5]:

1. Соціальний захист населення регіону та охорона здоров'я.
2. Промислове, сільськогосподарське, енергетичне та інше виробництво в регіоні.
3. Стан забезпечення паливно-енергетичними ресурсами.
4. Транспортна сфера, зв'язок.
5. Трудові ресурси регіону.
6. Фінансово-кредитна система, бюджет регіону.
7. Рівень злочинності та діяльність правоохоронних органів.
8. Житлове будівництво в регіоні. Житлово-комунальне, побутове обслуговування населення.
9. Стан приватизації в регіоні.

10. Охорона довкілля.
11. Надзвичайні ситуації в регіоні (природні катастрофи, техногенні аварії, їхні наслідки, ліквідація, екологічний стан тощо).
12. Стан та організація торгівлі.
13. Стан та організація освіти. Культурно-освітня робота, діяльність спортивних організацій.
14. Робота з молоддю, демографічна ситуація в регіоні. Організація виборів органів влади та місцевого самоврядування.
15. Діяльність партій та політичних рухів.
16. Професійні спілки.
17. Конфесійна ситуація в регіоні.
18. Діяльність міграційних служб.
19. Статистика (результати діяльності статистичних органів). Безперечно, що цей перелік не висчерпує можливих напрямів функціональних обов'язків місцевих владних структур. Слід зауважити, що більшість із них відображені також у змісті пріоритетних державних і регіональних програм соціально-економічного, національно-культурного розвитку регіону, охорони навколишнього середовища тощо.

Можна зазначити, що місцеві владні структури потребують систематичного надання оперативної і достовірної інформації (знань), що стосуються функціонування соціальних, правових, економічних, національно-культурних сфер регіону. Тобто повної і достовірної інформації про основні життєво важливі показники громадської діяльності керованої території. Сюди, до прикладу, відносять потребу в інформаційно-аналітичних матеріалах, що містять узагальнену інформацію про забезпечення паливно-енергетичними ресурсами, водопостачання населених пунктів або екологічного захисту навколишнього середовища тощо. При виникненні надзвичайних ситуацій в області місцевим владним структурам необхідна інформація про досвід усунення техногенних аварій, вжиття заходів щодо запобігання наслідкам стихійних лих, епідемій, що загрожують здоров'ю і життю людей окремих територій та ін. Крім того, як показує практика роботи ЦМБ ім. М. Кропивницького м. Миколаїв, інформаційне забезпечення, зокрема, здійснюється відповідно до безпосередніх потреб керівників і провідних фахівців міськвиконкому, планів проведення сесій міської ради, засідань постійних депутатських комісій тощо. Підвищенням інтересом користувалися інформаційно-аналітичні матеріали з питань місцевого самоврядування, реформування систем охорони здоров'я й освіти, реалізації молодіжної політики та ін. [15].

Аналіз сучасних фахових публікацій дає змогу дослідити встановлення партнерських взаємозв'язків регіональних бібліотек з місцевими органами влади. За останніх декілька років місцевими владними структурами прийнята значна кількість нормативно-правових документів місцевого значення, які враховують інтереси всіх інформаційних установ регіону, зокрема особли-

вості функціонування і стратегічні напрями організації діяльності бібліотек окремої території [7]. Центральне місце належить співпраці бібліотечно-методичних центрів з керівними органами управління бібліотечною сферою регіону, результатом якої стають загальні рішення, програми розвитку пріоритетних напрямів бібліотечно-інформаційної галузі, регіональні проекти розвитку бібліотечної системи і забезпечення їх реалізації.

З одного боку, у цьому вбачається зацікавлення місцевої влади в інтелектуально-інформаційному супроводі своєї діяльності, формуванні комунікативного середовища, що забезпечує діалог між владою (органами місцевого самоврядування) та громадськістю регіону, який можуть організувати регіональні бібліотеки. Регіональні органи виконавчої влади, місцевого самоврядування постійно потребують інформування про стан у сфері регіональної політики, економіки, екології, охорони навколишнього середовища, розвитку місцевого самоврядування, підприємництва, налагодження місцевих виробництв, державного законодавства та ін.

Уже сьогодні бібліотеки регіонів прагнуть надавати владним структурам своєчасну, повну та об'єктивну інформацію (знання) для забезпечення ухвалення ними рішень, ефективних управлінських дій на підставі всебічної поінформованості. Вони виступають організаторами роботи розповсюдження знань про місцеве самоврядування серед населення регіону, забезпечення доступу до нормативно-правових актів місцевих органів влади в традиційному та електронному вигляді на основі використання інформаційно-телекомунікаційних та мережевих технологій Інтернет, надають інформацію про діяльність місцевих органів влади та їх організаційну структуру, розвиток системи електронного врядування та ін.

З іншого – партнерські взаємовідносини з місцевими органами самоврядування, виконавчою владою в областях, районах, уміння показати свою роль в інтелектуально-інформаційному супроводі вирішення соціально-політичних, економічних, культурних проблем, сприяння розвитку науково-технічної, духовної сфер регіону розкривають перед бібліотеками перспективу зайняти належне місце в системі інформаційних установ, отримувати підтримку та оновлення матеріально-технічної бази, доступ до необхідних інформації (знань) інших суб'єктів інформаційно-документальних систем, фінансування бібліотечних проектів, поповнювати фонди новими інформаційними ресурсами тощо [6; 11]. Існуючий досвід успішної реалізації бібліотечно-інформаційних проектів щодо інформаційного супроводу діяльності місцевих органів влади в регіонах підтверджує ефективність взаємодії бібліотек з місцевою владою.

Значення цього чинника посилює зростання ролі регіональних бібліотек в інформаційному забезпеченні тих рішень, які приймаються на регіональному рівні державного управління, усуненні застарілих стереотипів відношення до сучасних інформаційних технологій (ІТ) та їхнього використання

в бібліотечній практиці, досягнень бібліотечно-інформаційного виробництва інтелектуально-інформаційних продуктів та послуг з метою прискорення процесу введення їх у професійну діяльність різних категорій користувачів, у тому числі і місцевих органів влади.

Встановлення зв'язків із цією категорією користувачів бібліотечних послуг та визначення специфіки їхніх інтелектуально-інформаційних потреб вплинуло на активізацію інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотечній практиці, використання інтелектуально-інформаційних технологій продукування інформаційного ресурсу завдяки чому спектр бібліотечно-інформаційних послуг розширився і набув якісно нового змістовного оновлення.

У практику роботи регіональних бібліотек поступово впроваджуються аналітичні методи опрацювання інформації (знань) – готуються інформаційні дайджести, аналітичні добірки, які створюються на основі текстових фрагментів документів. Бібліографічна інформація поступово стає допоміжним засобом так званого «внутрішнього» використання або інструментом орієнтації в мережевих ресурсах, але не є кінцевим результатом інформаційного обслуговування, в якому дедалі більшого значення набувають саме аналітичні та повнотекстові матеріали [4]. Спеціалістами регіональних бібліотек дедалі більше уваги приділяється створенню фактографічних баз даних із соціальних, правових, економічних питань, проблем місцевого самоврядування, підприємницької діяльності, соціокультурного розвитку регіонів, краєзнавства, аналітичної інформації з розгорнутим оглядом, адресних довідок, довідників ділового характеру, що містять фактографічну інформацію тощо, використання яких у професійній діяльності місцевих органів влади зумовить її ефективність.

Таким чином, для виробництва бібліотечних інформаційно-аналітичних продуктів актуальним є запровадження інтелектуальних технологій аналітики, на основі яких вироблялася узагальнена, синтезована, систематизована, структуризована аналітична інформація (знання), які давали б можливість місцевим владним структурам своєчасно й ефективно відпрацьовувати шляхи і методи вирішення широкого спектра регіональних проблем соціально-економічного і культурно-політичного характеру тощо. Потреба у виробленні такої інформації (знань), яка б стала своєрідним інтелектуально-інформаційним підґрунтям для здійснення ефективної управлінської діяльності місцевими органами влади, швидкого прийняття ефективних рішень щодо розв'язання соціокультурних, політичних, релігійних та інших питань місцевого значення, сприяння формуванню власного погляду на проблему зумовили перспективні впровадження аналітичних методів опрацювання і представлення управлінської інформації (знань) на основі використання новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій, організаційних форм внутрішньої роботи регіональних бібліотек.

У дещо ширшому розумінні значення процесу активізації інформаційно-аналітичної діяльності регіональними бібліотеками через збирання, аналітико-синтетичне опрацювання інформації (знань), зокрема визначення їх практичної цінності для виконання безпосередньо функціональних обов'язків, систематизацію, структурування, формування інтелектуально-інформаційних масивів, їх зберігання полягає в оптимальній організації руху аналітичної інформації з метою прискореного її використання, що сприятиме підвищенню ефективності державного управління місцевими органами влади, на конкретній території. Суть цього процесу спрямоване на:

- інформаційно-аналітичний супровід діяльності місцевих владних структур шляхом надання аналітичної інформації (знань) про особливості історичного, політичного, економічного, соціокультурного та іншого розвитку певної території, країни в цілому, що відповідають специфіці посадових обов'язків тощо.

- організацію комунікативних зв'язків між регіональними органами державної влади і місцевою громадою через забезпечення доступу до нормативно-правових актів місцевої влади, інформації, що відображає її роботу, структуру, діяльність регіональних політичних партій, інших громадських, релігійних організацій, адміністративно-територіальний устрій та ін.

Вирішення цих завдань покладено на спеціально створені в структурі регіональних бібліотек підрозділи – сектори інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади. Саме вони здійснюють упровадження методик аналітики опрацювання інформації (знань) в бібліотечну практику, технологій пошуку – комплексного використання багатогалузевих фондів бібліотек, де провідне місце належить газетним і журнальним фондам, виданням нормативно-правового, краєзнавчого характеру, науково-технічним матеріалам, іншим ресурсам комп'ютерної мережі Інтернет, законодавчого, фінансово-економічного, політичного, екологічного змісту, створення схем орієнтації в інформаційних ресурсах інших суб'єктів інформаційно-документальних систем з урахуванням специфіки національного й регіонального змістовного наповнення, систематизації інформації (знань), створення тематичних БД та ін.

Дослідження показало, що розвиток інформаційно-аналітичної функції регіональних бібліотек сприяв розширенню номенклатури інформаційно-аналітичних продуктів від підготовки інформаційно-бібліографічних покажчиків до різноманітних за своєю тематикою та складністю аналітичного опрацювання оглядово-аналітичних матеріалів, що дають можливість керівникам місцевих владних структур вивчити регіональні особливості соціокультурного життя, умови функціонування соціально-господарських структур, простежити хід виконання регіональних програм тощо, створення проблемно-орієнтованих, фактографічних, адресно-реквізитних БД з інформацією, що відбиває суспільну діяльність регіону та ін. [1; 13; 14; 16].

Розвиток інформаційно-аналітичного супроводу діяльності місцевих органів влади став підґрунтям для організації регіональними бібліотеками конструктивного діалогу між владою та громадою певної території. Цей напрям діяльності регіональних бібліотек спрямований на забезпечення гласності і відкритості роботи органів місцевої влади, механізмів створення правових засад для реорганізації прав громадян на участь у державному управлінні, забезпечення доступу до нормативно-правових актів та інших документів, які вводяться в суспільну діяльність через комп'ютерні мережі в процесі роботи органів державної влади.

Як показує світовий досвід, така діяльність є типовим і поширеним явищем у бібліотеках різних країн, яка базується на використанні можливостей інформаційно-телекомунікаційних технологій, методик аналітики опрацювання інформаційних потоків державних органів влади та побудови системи «Електронного урядування». Разом з інформаційно-аналітичною підтримкою діяльності органів місцевого самоврядування громадянам певної території надається інформація про принципи й завдання місцевого самоврядування, про хід і проблеми реформ, про роль місцевої громади у забезпеченні гласності в діях органів місцевого самоврядування, тим самим надається поштовх розвитку правової культури серед населення та ін. Це сприятиме ефективній реалізації державної політики на місцях, формуванню демократичних засад у діяльності органів місцевого самоврядування; активній участі громадян у вирішенні актуальних проблем життєдіяльності місцевої громади.

У зв'язку з цим регіональними бібліотеками вироблено якісно нові форми організації відкритості документальних потоків органів місцевої влади та їх діяльності на місцевому рівні, надання інформаційно-аналітичних послуг населенню з питань місцевого самоврядування, налагодження через бібліотеку конструктивних контактів влади і населення, а також формування позитивно-го іміджу влади та її представників.

Так, у регіональних бібліотеках створено центри інформації з питань місцевого самоврядування, де опрацьовуються документи стосовно рішень обласної, районних рад, міської ради, управлінь міських рад і структурних підрозділів та розпоряджень обласної, районної адміністрацій, обласних, районних управлінь, структурних підрозділів, надаються довідки з питань адміністративного устрою області (району) та інформація про послуги населенню з боку обласних і районних адміністративних органів. Особливе значення надається інформації щодо місцевих бюджетів і податків, комунальної власності, приватизації, а також інформації щодо соціально-економічного, культурно-освітнього характеру, які гарантують реалізації прав і свобод людини.

Більше того, крім зберігання нормативно-правових матеріалів місцевої влади, організації доступу до них громадян регіону, фахівці бібліотек проводять кваліфікований відбір інформації з правових питань, її аналіз, структурування

(якісний добір) й організацію за тематичними потребами відповідної категорії користувачів (фахових спеціалістів правової сфери, підприємців, пенсіонерів, освітян, пільгових категорій громадян тощо) у найбільш сприйнятному для них вигляді.

Обласні наукові та центральні районні бібліотеки здійснюють роботу із забезпечення населення на обласному і районному рівнях інформаційними ресурсами, що містять опрацьовану інформацію нормативно-правового значення [3; 8; 12; 13].

Таким чином, регіональні бібліотеки на основі запровадження аналітичних методів опрацювання інформації (знань), їх систематизації, структуризації, синтезу з використанням сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій посилюють процес формування своєрідного інтелектуально-інформаційного базису підтримки діяльності місцевих органів влади, який є невід'ємним елементом будь-якої системи управління. Вони на власному досвіді – активізація інтелектуальних технологій інформаційно-аналітичної діяльності – продемонстрували урізноманітнення форм інформаційно-аналітичного супроводу управлінського процесу місцевих органів влади і підвищення якісних їх показників.

Більше того, розвиток інформаційно-аналітичної діяльності регіональних бібліотек відбувається відповідно до стратегії розвитку бібліотечної діяльності в регіонах, яка, зокрема, як свідчать фахові публікації, «включає запровадження і поширення інноваційних методів обробки і використання інформації; інтелектуалізацію інформаційного забезпечення наукової та управлінської діяльності; забезпечення інтерактивної взаємодії структурних підрозділів книгозбірни; використання нових технологій для оперативного інформаційного обслуговування користувачів» [13].

Однак, за твердженнями дослідників, існує «проблемна ситуація, суть якої полягає у суперечностях між зростаючими інтелектуально-інформаційними потребами представників органів місцевої влади і недостатнім рівнем використання ресурсного потенціалу місцевих бібліотек в інтелектуально-інформаційному супроводі процесу управління розвитком окремої території.

Одним із варіантів практичного вирішення цього питання є формування на основі застосування інтелектуальних методик аналітики й інформаційних технологій масивів інтелектуально-інформаційного потенціалу регіональних бібліотек, шляхом об'єднання всіх необхідних інформаційних ресурсів на рівнях міжгалузевої кооперації та координації діяльності установ бібліотечної мережі. Сприяла б цьому співпраця регіональних бібліотек з іншими потенційними суб'єктами, що мають інтелектуально-інформаційні ресурси практичноцінної інформації (знань) для сфери територіального державного управління. Зокрема, як показує досвід, регіональні бібліотеки налагоджують співробітництво на взаємовигідних умовах з науковими установами, науково-технічними бібліотеками підприємств, а також з організаціями, діяльність

яких пов'язана з накопиченням та обробкою науково-технічної інформації (знань), регіональними статистичними органами, які регулярно опрацьовують інформаційні потоки, що відображають результати аналізу кількісних і якісних показників соціально-економічного розвитку певної території. Введення у сферу місцевого державного управління знань, що розкривають основи новітніх технологій, пріоритетних напрямів науково-технічного прогресу, наприклад, таких як запровадження матеріалозберігаючих і безвідходних технологій, створення нових матеріалів тощо для переозброєння машинобудівного, паливно-енергетичного, будівельного, транспортного, агропромислового комплексів, модернізації непромислових галузей господарства: охорони здоров'я, освіти, культури, сфери послуг, домашнього побуту тощо сприятиме забезпеченню ефективності управлінських рішень та науково-експертного обґрунтування.

Крім того, регіональним бібліотекам необхідно розширювати тематичний спектр змістовного наповнення інформаційно-аналітичних матеріалів, що забезпечить отримання повної інформаційної картини стану об'єкта регіонального управління чи проблемної ситуації. Важливою у цьому стає оперативна інформація регіональних ЗМІ, що містять як інформативні матеріали, так і висновки, рекомендації, прогнози, представлені у формі аналітичних оглядів, інформаційних довідок, інформаційних звітів про соціально-економічну діяльність регіону, а також публікацію офіційних документів. Усе це зумовлює якісно нове значення кваліфікованого інформаційно-аналітичного супроводу для підвищення ефективності процесу регіонального державного управління.

Список використаних джерел

1. Багрянцева Л. Роль і функції публічних бібліотек у сучасному українському суспільстві / Л. Багрянцева // Бібл. форум. – 2008. – № 3. – С. 4–5.
2. Бирбраер В. Информационное обеспечение органов государственной власти и управления на основе новых информационных технологий / В. Бирбраер // Інформація і ринок. – 1994. – № 2. – С. 20–25.
3. Бібліотеки України – у дзеркалі преси : контент-аналіз газетних публікацій, липень – вересень 2002 року // Бібл. планета. – 2003. – № 2. – С. 11–14.
4. Вилежганіна Т. Роль і місце публічної бібліотеки в українському суспільстві [Текст] / Т. Вилежганіна // Бібл. планета. – 2008. – № 2. – С. 4.
5. Дорофійенко В. Подсистема «Социальная сфера» в системе информационного обеспечения органа государственного управления / В. Дорофійенко // Інформація і ринок. – 1995. – № 1. – С. 29–31.
6. Комуникативне та інформаційне забезпечення програм розвитку регіонів : програма проблемно-модульного курсу для навчання працівників бібліотек

та органів інформації / укладач І. О. Шевченко ; ДАКККіМ. – К., 2000. – 16 с. – (Сер. : Безперервна освіта бібліотекрів України; Вип. 4).

7. Коротун Н. Бібліотека і влада: трансформація співпраці / Коротун Н. // Бібл. планета. – 2005. – № 2. – С. 30–31.

8. Меламед Ф. Бібліотека і місцеве самоврядування: кроки до співпраці / Ф. Меламед // Бібл. планета. – 2003. – № 2. – С. 37.

9. Петрова Л. Г. Бібліотека в умовах соціально-економічних змін / Л. Г. Петрова : монографія. – К. : Національна парламентська бібліотека України, 2003. – С. 75.

10. Петрова Л. Г. Правові засади економічних відносин в діяльності сучасної бібліотеки / Л. Г. Петрова. – Національна парламентська бібліотека України – К., 2002. – С. 11.

11. Пошук додаткових джерел фінансування бібліотек : програма проблемно-модульного курсу для навчання працівників бібліотек та органів інформації / укладач В. К. Скнар; ДАКККіМ. – К., 2000. – 16 с. – (Сер. : Безперервна освіта бібліотекарів України; Вип. 3).

12. Прокошева Т. Бібліотека і влада / Т. Прокошева // Бібл. планета. – 2000. – № 3. – С. 7.

13. Риб'янцева І. Стратегія розвитку Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. О. Горького / І. Риб'янцева // Бібл. планета. – 2004. – № 3. – С. 6–7.

14. Северин Л. Позичування місцевих публічних бібліотек в умовах формування демократичних засад в інформаційному суспільстві / Л. Северин // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 3. – С. 32–34.

15. Фурман Л. Бібліотеки і муніципальна влада / Л. Фурман // Бібл. планета. – 2001. – № 4. – С. 13.

16. Ярошук В. Модель регіонального інформаційного центра (ОУНБ – момент трансформації) [Електронний ресурс] / В. Ярошук // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества : Десятая юбил. междунар. конф. «Крым 2003» : Тр. конф. – М. : ГПНТБ России, 2003. – Т. 1 – С. 147–149. – Режим доступа: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/crimea/2003/tom1/sec/Doc30.HTML>. – Загл. с экрана.

До уваги держслужбовця

Т. Добко, зав. відділу НБУВ

С. Горбань, зав. сектору НБУВ

Світова економічна криза і Україна. Шляхи подолання

Бібліографія 2008–2010 рр.

1. Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон Верхов. Ради України від 31. жовт. 2008 р., № 639-VI // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 84. – Ст. 2809. – С. 11.

Ж15327

2. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання негативним наслідкам впливу світової фінансової кризи на розвиток агропромислового комплексу : Постанова Верхов. Ради України від 11 груд. 2008 р., № 645-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана..

3. Про прийняття за основу проекту Закону України про заходи з соціального захисту населення від наслідків світової фінансової кризи : Постанова Верхов. Ради України від 11 груд. 2008 р., № 646-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

4. Про прийняття за основу проекту Закону України про захист майнових прав громадян у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи : Постанова Верхов. Ради України від 23 груд. 2008 р., № 785-VIII (Із змінами, внесеними згідно з Постановою ВР № 1123-VI (1123-17) від 17 берез. 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

5. Про внесення змін до деяких законів України щодо зменшення впливу світової фінансової кризи на сферу зайнятості населення : Закон України від 25 груд. 2008 р., № 799-VI // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 1. – Ст. 9. – С. 41–49; Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 18. – Ст. 247. – С. 630–641.

Ж15327

6. Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва : Закон України від 25 груд. 2008 р., № 800-VI // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 1. – Ст. 10. – С. 50–61; Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 19. – Ст. 257. – С. 648–663.

Ж15327

7. Про діяльність Національного банку України в період фінансової кризи та стан виконання рішень Верховної Ради України з цих питань : Постанова Верхов. Ради України від 26 січ. 2009 р., № 904-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 28. – Ст. 376. – С. 1041–1042.

Ж22443

8. Про внесення змін до деяких законів України з метою поліпшення стану платіжного балансу України у зв'язку із світовою фінансовою кризою : Закон України від 4 лют. 2009 р., № 923-VI // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 14. – Ст. 415. – С. 12–14; Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 27. – Ст. 349. – С. 988–991.

Ж15327

9. Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання негативним наслідкам впливу світової фінансової кризи на розвиток агропромислового комплексу : Закон України від 4 лют. 2009 р., № 922-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 26. – Ст. 323. – С. 964–967.

Ж22443

10. Про прийняття за основу проекту Закону України про першочергові заходи щодо запобігання впливу світової фінансової кризи на хлібопекарську галузь : Постанова Верхов. Ради України від 17 лют. 2009 р., № 972-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

11. Про деякі невідкладні заходи щодо підтримки закладів культури в період економічної кризи : Постанова Верхов. Ради України від 5 берез. 2009 р., № 1114-VI // Голос України. – 2009. – 18 берез.; Урядовий кур'єр. – 2009. – 19 берез.

12. Про внесення зміни до Постанови Верховної Ради України «Про прийняття за основу проекту Закону України про захист майнових прав громадян у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи» : Постанова Верхов. Ради України від 17 берез. 2009 р., № 1123-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

13. Про внесення змін до деяких законів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи : Закон України від 23 черв. 2009 р., № 1533-VI // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 91. – Ст. 3065. – С. 11–16; Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 52. – Ст. 763. – С. 1880–1886.

Ж15327

14. Про внесення змін до статті 31 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо зменшення впливу світової економічної кризи на діяльність електронних засобів масової інформації в Україні : Закон України від 25 черв. 2009 р., № 1573-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 1. – Ст. 7. – С. 28–29.

Ж22443

15. Про поточну ситуацію у вугільній промисловості та тепловій енергетиці і шляхи подолання кризових явищ в енергетичній сфері : Постанова Верхов. Ради України від 25 черв. 2009 р., № 1558-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 47/48. – Ст. 721. – С. 1771–1773.

Ж22443

16. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки агропромислового комплексу в умовах світової фінансової кризи : Постанова Верхов. Ради України від 17 груд. 2009 р., № 1780-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

17. Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки агропромислового комплексу в умовах світової фінансової кризи : Закон України від 22 груд. 2009 р., № 1782-VI // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 101. – Ст. 3504. – С. 65–68; Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 9. – Ст. 85. – С. 259–263.

Ж15327

18. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подолання негативних наслідків фінансової кризи : Постанова Верхов. Ради України від 23 груд. 2009 р., № 1788-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

19. Про прийняття за основу проекту Закону України про особливості застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи : Постанова Верхов. Ради України від 11 лют. 2010 р., № 1880-VI

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

20. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо послаблення негативного впливу світової фінансової та економічної кризи на вітчизняну нафтохімічну галузь : Постанова Верхов. Ради України від 8 лип. 2010 р., № 2463-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2463-17>. – Назва з екрана.

21. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» щодо продовження терміну дії заходів підтримки будівництва житла : Постанова Верхов. Ради України від 10 лип. 2010 р., № 2486-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

22. Про прийняття за основу проекту Закону України про особливості застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи : Постанова Верхов. Ради України від 11 лют. 2010 р., № 1880-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

23. Про невідкладні заходи з посилення фінансово-бюджетної дисципліни та мінімізації негативного впливу світової фінансової кризи на економіку України : Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 жовт. 2008 р. (Рішення введено в дію указом Президента України від 24 жовт. 2008 р. № 965/2008) // Офіц. вісн. Президента України. – 2008. – 11. – № 44. – Ст. 1240. – С. 28–31; Офіц. вісн. України. – 2008. – № 82. – Ст. 2757. – С. 11–14.

Ж15327

24. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 жовтня 2008 року «Про невідкладні заходи з посилення фінансово-бюджетної дисципліни та мінімізації негативного впливу світової фінансової кризи на економіку України» : Указ Президента України від 24 жовт. 2008 р., № 965/2008 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 82. – Ст. 2757. – С. 11.

Ж15327

25. Про додаткові заходи щодо подолання фінансової кризи в Україні : Указ Президента України від 17 листоп. 2008 р., № 1046/2008 // Офіц. вісн. Президента України. – 2008. – № 46. – Ст. 1335. – С. 17–19.

Ж25804

Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

26. Про стимулювання розвитку підприємницької діяльності в умовах світової фінансової кризи : Указ Президента України від 22 черв. 2009 р., № 466/2009 // Офіц. вісн. Президента України. – 2009. – № 19. – Ст. 630. – С. 32–33.

Ж25804

27. Про затвердження плану невідкладних заходів щодо запобігання виникненню негативних наслідків для агропромислового комплексу, зумовлених впливом світової фінансової кризи : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 груд. 2008 р., № 1565-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

28. Меморандум між Кабінетом Міністрів України, Національним банком України і Урядом Республіки Білорусь, Національним банком Республіки Білорусь про напрацювання системи заходів з інтенсифікації двостороннього торговельно-економічного співробітництва в умовах світової фінансово-економічної кризи (Дата підписання: 20.01.2009 р. Дата набрання чинності для України: 20.01.2009 р.) // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 10. – Ст. 310. – С. 54–55.

Ж15327

29. Про порядок рефінансування банків у період фінансово-економічної кризи : Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку від 29 січ. 2009 р., № 44 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 8. – Ст. 243. – С. 68; Уряд. кур'єр. – 2009. – 3 лют.

Ж15327

30. Про заходи щодо стабілізації цін за надання послуг та оренду торгових приміщень (площ) у торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів в умовах фінансово-економічної кризи : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 берез. 2009 р., № 278 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 23. – Ст. 758. – С. 77; Урядовий кур'єр. – 2009. – 2 квіт.

Ж15327

31. Деякі питання реалізації Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва», упорядкування процедур видачі технічних умов та визначення розміру плати за їх видачу : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 верес. 2009 р., № 1139-р // Урядовий кур'єр. – 2009. – 3 жовт.

32. Про затвердження плану заходів, спрямованих на подолання наслідків світової фінансової кризи в регіонах : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 груд. 2009 р., № 1593-р // Уряд. кур'єр. – 2010. – 6 січ.

33. Фінансова і економічна криза. Наслідки для науково-технічної та інноваційної сфери України : Постанова НАН України від 24 груд. 2008 р., № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.ua/doc/?code=v0318550-08>. – Назва з екрана.

Монографії, збірники, автореферати дисертацій, дисертації

34. Актуальні проблеми нейтралізації негативного впливу світової економічної кризи на процес інтеграції України до НАТО : наук.-інформ. зб. / Бегма Віталій Миколайович, Качинський Анатолій Броніславович, Шемаєв Володимир Миколайович [та ін.] ; Ін-т пробл. нац. безпеки ; за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : Вид. дім Дмитра Бурага, 2009. – 112 с.

ВА721592

35. Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання незайнятого населення в умовах фінансово-економічної кризи : зб. наук. пр. за матеріалами IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (30 жовт. 2009 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості / уклад. Л. М. Капченко. – К., 2009. – 448 с.

ВА721198

36. Безнощенко М. В. Практическое пособие по поиску работы в условиях кризиса / Безнощенко Максим Владимирович, Морозов Владимир Сергеевич. – К. : Полиграфкнига, 2009. – 191 с.

ВА711771

37. Булат М. А. Державна підтримка в системі регулювання сільського господарства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Булат Марія Андріївна ; Ін-т аграр. економіки Укр. акад. аграр. наук. – К., 2010. – 19 с.

Висвітлено моделі державної підтримки сільського господарства України за кризових умов відповідно до умов СОТ.

РА371682

38. Бураковський І. В. Глобальна фінансова криза: уроки для світу та України / Ігор Валентинович Бураковський, Олексій Віталійович Плотніков. – Х. : Фоліо, 2009. – 302 с.

ВС47842

39. Верховода Л. Економічна криза в Україні: наслідки та ефективність антикризової політики : інформ. бюл. : [за результатами 9 міс. 2009 р.] / Л. Верховода, К. Агеєва, Д. Згортюк ; Центр екон. розвитку. – К. : [б. в.], 2009. – 44 с. : іл.

40. Волошин В. С. Финансово-экономический кризис в Украине: пути выхода / Волошин Вячеслав Степанович, Белопольский Николай Григорьевич ; Приазов. гос. техн. ун-т ; Акад. экон. наук Украины. – Мариуполь : Рената, 2009. – 60 с.

BA721361

41. Глобалізаційно-інтеграційні процеси соціально-економічного розвитку країни : Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчен., 2 – 3 квіт. 2009 р., Харків / ред. В. С. Пономаренко. – Х., 2009. – 144 с. – (Зб. наук. ст. Харк. нац. екон. ун-ту. Сер. Упр. розв.; № 15).

Проаналізовано венчурне інвестування як головний чинник прискореного виходу з кризи, особливості та передумови залучення інтелектуального потенціалу для подолання наслідків кризи. Висвітлено проблеми безробіття в Україні, звільнення персоналу за умов економічної кризи.

Ж71955

42. Державна служба зайнятості України на ринку праці в умовах світової фінансово-економічної кризи: питання теорії та виклики практики : матеріали наук.-практ. конф., 23 груд. 2008 р. / за заг. ред. Ю. М. Маршавіна ; [упоряд. О. В. Астахова, Д. Д. Айстраханов, А. В. Казановський] ; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – К. : ППК ДСЗУ, 2009. – 252 с. : іл..

BA711502

43. Державний сектор і функції держави у період кризи / О. Й. Пасхавер, Л. Т. Верховодова, О. М. Кошик, К. М. Агеєва, Д. П. Згортюк ; Центр екон. розв. – К. : СПД Моляр С. В., 2009. – 130 с.

CO29124

44. Довбенко М. В. Криза економіки – не криза науки : монографія / Михайло Довбенко. – К. : Академія, 2009. – 304 с.

BA717841

45. Дудко Н. В. Механізм запобігання та протидії міжнародним фінансовим кризам на глобальному та національному рівнях : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / Дудко Надія Валентинівна ; НАН України ; Ін-т світової економіки і міжнар. відносин. – К., 2007. – 19 с.

PA353585

46. Дудко Н. В. Механізм запобігання та протидії міжнародним фінансовим кризам на глобальному та національному рівнях : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / Дудко Надія Валентинівна ; Чернів. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – Чернівці, 2007. – 173 арк.

ДС103448

47. Еволюція української державності: соціально-економічні, політичні, культурні аспекти : матеріали всеукр. конф., 9 квіт. 2009 р., Харків / ред. С. Ю. Кузькін ; Харк. ін-т фінансів Укр. держ. ун-ту фінансів та міжнар. торгівлі. – Х., 2009. – 312 с.

Проаналізовано дії банківських установ в період кризи, інноваційні складові розвитку малих форм бізнесу, сучасні підходи до визначення поняття місцевого бюджету, особливості діагностики фінансового стану та ймовірності банкрутства підприємств.

ВА719316

48. Економіка України: глобальні виклики і національні перспективи : монографія / ред. В. Ф. Беседін; А. С. Музиченко ; Н.-д. екон. ін-т, Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К., 2009. – 492 с.

Висвітлено проблеми та перспективи економічного розвитку України в контексті глобалізаційних процесів. Особливу увагу приділено досвіду зарубіжних країн щодо перспектив розвитку галузей у глобалізованому середовищі у кризовий період.

ВА723181

49. Економічна криза в Україні: виміри, ризики, перспективи / Я. А. Жаліло, О. С. Бабанін, Я. В. Белінська [та ін.] ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – К., 2009. – 142 с.

ВА719222

50. Ісютін С. А. Розвиток банківської системи країн в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / С. А. Ісютін ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2010. – 21 с.

Визначено сучасні тенденції розвитку банківських систем країн світу, проаналізовано вплив міжнародної фінансової кризи на національні банківські системи.

РА371740

51. Іщенко О. А. Соціально-економічний потенціал подолання кризового стану великого промислового міста : монографія / О. А. Іщенко, О. Ю. Тімарцев ; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі

ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетингу і комерц. справи. – Донецьк : Ноулідж, 2009. – 234 с.

ВА722534

52. Кашпур А. Кризис – время побеждать! : о стратег. и соц. коммуникациях как о ресурсе побед в кризисах / Андрей Кашпур. – К. : Студцентр, 2010. – 154 с.

ВА723215

53. Кирильчук Є. І. Бюджетна політика України: сучасні реалії та світова фінансова криза / Є. І. Кирильчук ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : Вежа, 2009. – 33 с.

54. Мягкова О. В. Державне антикризове регулювання розвитку машинобудування України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / О. В. Мягкова ; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. – К., 2009. – 21 с.

Обґрунтовано теоретико-методичні засади та розроблено практичні пропозиції щодо державного антикризового регулювання розвитку машинобудування в Україні.

РА368282

55. Науково-методологічні засади і механізми виходу України та інших європейських держав з фінансово-економічної кризи : матеріали Міжнар. науково-практ. інтернет-конф. молодих учених та студентів, Чернівці, 25–26 берез. 2010 р. / гол. ред. В. В. Прядко ; М-во фінансів України, М-во освіти і науки України, Буков. держ. фін. акад. [та ін.]. – Чернівці, 2010. – 443 с.

56. Новий курс: реформи в Україні 2010–2015 : нац. доп. / Авер'янов В. Б. [та ін.] ; за заг. ред.: В. М. Гейця, А. І. Даниленка, М. Г. Жулинського [та ін.] НАН України, Секція сусп. і гуманіт. наук. – К. : НВЦ Нац. б-ки України ім В. І. Вернадського, 2010. – 232 с.

Зміст: Вступ. 1. Ідеологія трансформації суспільного розвитку. 2. Політичні та державно-правові перетворення. 3. Удосконалення адміністративно-територіального устрою України. 4. Модернізація соціогуманітарного простору України. 5. Стан та перспективи розвитку зовнішнього сектору економіки України. 6. Макроекономічна ситуація та наслідки фінансово-економічної кризи. 7. Фінансова та торгова політика держави. 8. Грошово-кредитна політика реформування банківського сектору. 9. Розвиток ринку капіталів. 10. Технологічна модернізація. 11. Сільське господарство в забезпеченні економічного зростання. 12. Реформи в енергетичному секторі економіки. Забезпечення

енергоефективності, енергобезпеки та скорочення енергоспоживання. 13. Подолання тінізації економіки. 14. Модернізація державного управління економікою. 15. Наука та інновації в забезпеченні розвитку економіки України. 16. Модернізація соціальної сфери. 17. Прогноз розвитку економіки України у 2010–2015 рр.

BC49401

Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/books/2010/10nandop1.pdf>. – Назва з екрана.

57. Пасхавер О. Й. Державний сектор і функції держави у період кризи / О. Й. Пасхавер, Л. Т. Верховодова, О. М. Кошик ; Центр екон. розвитку. – [Київ] : [СПД Моляр С. В.], 2009. – 128 с.

CO29124

58. Пасхавер О. Й. Українська приватизація: групи інтересів, причини кризи, шляхи її подолання / О. Й. Пасхавер, Л. Т. Верховодова, К. М. Агеева ; Центр екон. розв. – К., 2008. – 85 с.

CO28186

59. Піжук О. І. Державне регулювання гендерних процесів в соціально-економічному розвитку України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Піжук Ольга Іванівна ; Держ. податк. адмін. України. – Ірпінь, 2010. – 18 с.

Важливість сприяння розвитку малого підприємництва як одного з напрямів забезпечення стабільності економіки за умов кризи та вирішення численних гендерних проблем.

PA371164

60. Плебсологічна оцінка сучасної світової фінансово-економічної кризи і завдань стратегічного менеджменту : матеріали 2-гої Всеукр. наук.-практ. конф., 24 квіт. 2009 р. : доп. та виступи / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Терноп. нац. екон. ун-т, Міжгалуз. наук.-техн. ун-т ім. Ю. Бугая ; ред. І. А. Безклубий. – К. : Київ. ун-т, 2009. – 247 с.

B351926

61. Політична ситуація в Україні: кризові тенденції та шляхи їх подолання (2007 р. – верес. 2008 р.) : зб. аналіт. матеріалів / Нац. ін-т стратег. дослідж. / ред. В. Яблонський. – К., 2009. – 108 с.

BA715009

62. Проблеми економічного і соціального розвитку в умовах світової кризи : матеріали між нар. наук.-практ. конф. (присвяч. 40-річчю ф-ту економіки

та менеджменту Донец. нац. техн. ун-ту), 15–16 жовт. 2009 р. = Проблемы экономического и социального развития в условиях мирового кризиса : материалы междунар. науч.-практ. конф. (посвящ. 40-летию фак. економіки і менеджмента) Донец. нац. техн. ун-та, 15–16 окт. 2009 г. / Донец. нац. техн. ун-т, Учбово-наук. ін-т «Вища шк. економіки і менеджменту» ; ред. А. І. Амоша. – Донецьк, 2009. – 242 с.

СО29020

63. Проблеми і перспективи розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції та світової фінансово-економічної кризи : матеріали ювіл. міжнар. наук.-практ. конф., Чернівці, 22–23 жовт. 2009 р. / Буковин. держ. фін. академія, Наук.-дослід. фін. ін-т ДННУ «Академія фінансового управління», Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України [та ін.] ; голов. ред. В. В. Прядко. – Чернівці, 2009. – 408 с.

ВА720200

64. Проблеми соціально-економічного розвитку Українського Причорномор'я в умовах фінансово-економічної кризи : матеріали наук.-практ. конф., 3 берез. 2009 р., м. Одеса / Нац. ін-т стратег. дослідж., Регіон. філ. у м. Одесі, Регіон. представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Білорусі ; відп. ред. О. О. Волович. – О. : Фенікс, 2009. – 222 с.

ВА716936

65. Проблеми української економіки: внутрішні суперечності чи результат світової фінансової кризи? : матеріали експерт. дискусії, 17 жовт. 2008 р. / за заг. ред. В. С. Воротіна, Я. А. Жаліло ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – К., 2008. – 48 с.

P113572

66. Реалії економічної кризи: чи є підстави для оптимізму? / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, О. С. Бабанін [та ін.] ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – К., 2009. – 123 с. : іл.

ВА715212

67. Ризики економічної депресії та потенціал післякризового відновлення економіки України / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.] ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – К., 2009. – 62, [1] с. : іл.

ВА721607

68. Розвиток національної економіки в умовах євроатлантичної інтеграції та світової фінансової кризи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів, 5–6 берез. 2009 р. / голов. ред. В. В. Прядко ; Буковин.

держ. фін. акад., Ун-т Штефан чел Маре м. Сучава, Румунія, Молдов. екон. акад. м. Кишинів. – Чернівці, 2009. – 440 с.

ВА709691

69. Розгортання фінансово-економічної кризи в Україні у 2009 році: негативні наслідки та засоби їх пом'якшення : наук.-аналіт. доп. / за ред. В. М. Гейця ; Нац. акад. наук України, Ін-т економіки та прогнозування, ДП «Укрпромзовнішекспертиза». – К., 2009. – 159 с. : іл.

ВА711640

70. Світова економіка ХХІ ст.: цикли та кризи / ред. Б. І. Холод ; Дніпропетр. ун-т економіки та права. – Д., 2009. – 152 с. – (Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. Серія «Планета Альфреда Нобеля» ; № 1).

Висвітлено еволюцію соціального маркетингу в контексті соціально-економічного розвитку суспільства, фінансової кризи в Україні. Шляхи подолання.

Ж73629

71. Силласте Г. Г. Интеллигенция в канун и в период бури глобального кризиса : монография / Галина Георгиевна Силласте ; Народ. укр. акад. – Х., 2009. – 100 с.

ВА721083

72. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави : нац. доп. / О. І. Амоша, Є. І. Андрос, Р. В. Бажал [та ін.] ; НАН України, Секція суспіл. і гуманіт. наук ; за заг. ред. В. М. Гейця, А. І. Даниленка, М. Г. Жулинського [та ін.]. – К. : НВЦ Нац. б-ки України ім В. І. Вернадського, 2009. – 687 с.

Зміст: Розділ 1. Економіка України в 1999–2009 рр. Розділ 2. Соціальна сфера та демографічний розвиток. Розділ 3. Вплив світової кризи на Україну та антикризова стратегія її соціально-економічного розвитку. Розділ 4. Використання світових рейтингів для визначення пріоритетних напрямів розвитку України. Розділ 5. Тенденції розвитку соціогуманітарної сфери: здобутки, втрати, невирішені проблеми та шляхи їх розв'язання. Розділ 6. Розроблення та реалізація післякризового зростання.

ВС48695

Те саме [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/books/2009/09nandop.pdf>. – Назва з екрана.

Підписано до друку 2.09.10.
Формат 60x84/16. Друк офс. Папір офс. Ум. друк. арк. 5,7.
Видається в друкованому та електронному вигляді

Адреса видавництва: 03039, м. Київ, пр-т 40-річчя Жовтня, 3